

Brussel, 30 november 2023
(OR. en)

16056/23

**Interinstitutioneel dossier:
2023/0081(COD)**

**COMPET 1183
IND 632
MI 1053
BETREG 38
DIGIT 284
ECOFIN 1293
EDUC 467
ENER 645
POLCOM 298
RECH 531
CODEC 2291**

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	Raad
nr. vorig doc.:	15440/1/23 REV 1
nr. Comdoc.:	7613/23 + 7613/23 ADD1
Betreft:	Verordening tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologieproducten (verordening voor een nettonulindustrie) <i>- Algemene oriëntatie</i>

I. INLEIDING

1. Op 16 maart 2023 heeft de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een voorstel ingediend voor een verordening tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologieproducten (verordening voor een nettonulindustrie)¹.

¹ Doc. 7613/23.

2. Op 19 juni 2023 heeft de Commissie een werkdocument van haar diensten uitgebracht dat het voorstel onderbouwt en toelichtende informatie met betrekking tot de regelgevingselementen van het wetsvoorstel verschaft².
3. Het oorspronkelijke Commissievoorstel voor een verordening voor een nettonulindustrie had tot doel een rechtskader op te zetten ter ondersteuning van de ontwikkeling van de productie van nettonulenergie technologieën in de Unie, teneinde aan de verwezenlijking van de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie voor 2030 en haar doelstelling voor klimaatneutraliteit in 2050 bij te dragen en de voorzieningszekerheid te waarborgen wat betreft nettonultechnologieën die nodig zijn om de veerkracht van het energiesysteem van de Unie te verzekeren.
4. Deze algemene doelstelling is vertaald in meer specifieke, te weten het bevorderen van investeringen in nettonultechnologieën (pijler 1), het verminderen van CO₂-emissies (pijler 2), het vergemakkelijken van markttoegang (pijler 3), het verbeteren van vaardigheden voor hoogwaardige werkgelegenheid op het gebied van nettonultechnologieën (pijler 4), het ondersteunen van innovatie (pijler 5) en het opzetten van een specifieke structuur voor de verwezenlijking van deze doelstellingen, zowel op het gebied van governance als monitoring (pijlars 6 en 7).
5. De Commissie heeft voorgesteld de verordening te baseren op artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan de Unie maatregelen kan nemen om de harmonisatie te vergroten teneinde binnen de Unie een gelijk speelveld te creëren waarin de productie van nettonultechnologie kan gedijen. Dit is bevorderlijk voor innovatie en vergemakkelijkt de groene transitie.

II. BEOORDELING DOOR ANDERE INSTELLINGEN

6. De Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) van het Europees Parlement heeft de heer Christian EHLER (PPE, DE) aangewezen als rapporteur voor het voorstel voor een verordening voor een nettonulindustrie. De commissie ITRE heeft op 25 oktober 2023 over haar amendementen op het Commissievoorstel gestemd. Het onderhandelingsmandaat van het Europees Parlement is tijdens de plenaire vergadering van 21 november 2023 in stemming gebracht.

² Doc. 10870/23.

7. Het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een verordening voor een nettonulindustrie is op 13 juli 2023 goedgekeurd³; het Comité van de Regio's heeft het gevraagde advies op 5 juli 2023 goedgekeurd⁴.

III. BESPREKINGEN IN DE RAAD

8. Het Comité van permanente vertegenwoordigers heeft op 17 maart 2023 geluisterd naar een presentatie van de Commissie over het voorstel voor een verordening voor een nettonulindustrie.
9. De Raad (Concurrentievermogen) heeft tijdens zijn zitting van 22 mei 2023 naar een presentatie van de Commissie over inhoud, doel en toepassingsgebied van het voorstel geluisterd.
10. De Groep concurrentievermogen en groei (industrie) is op 20 maart 2023 onder het Zweedse voorzitterschap begonnen met de bespreking van het voorstel en heeft tot het einde van dat voorzitterschap nog zeven vergaderingen gehouden. Een eerste compromistekst van het Zweedse voorzitterschap⁵ is in juni 2023 uitgebracht.
11. De technische besprekingen zijn tijdens het Spaanse voorzitterschap voortgezet met vergaderingen van de groep op 5, 7 en 10 juli, die de basis vormden voor een herziene compromistekst⁶, die door het Spaanse voorzitterschap is opgesteld. Het voorzitterschap heeft getracht het voorstel te verduidelijken en haalbaarder te maken en rechtszekerheid te verschaffen, met name door de bepalingen beter af te stemmen op de doelstellingen van de interne markt. De herziene compromistekst is door de groep besproken op 11, 14 en 18 september 2023.

³ Doc. 12012/23.

⁴ Doc. 12167/23.

⁵ Doc. 10895/23.

⁶ Doc. 12590/23 + ADD 1.

12. Het Comité van permanente vertegenwoordigers heeft tijdens zijn vergadering van 13 oktober 2023 het toepassingsgebied van de verordening voor een nettonulindustrie, de inhoud van de lijst van strategische nettonultechnologieën en de aanpak van het gebruik van criteria voor veilingen, overheidsopdrachten en andere steunregelingen besproken, en sturing gegeven voor de te volgen koers ter zake. Een groot aantal delegaties was voorstander van de uitbreiding van het toepassingsgebied van de verordening voor een nettonulindustrie tot transformatieve industriële decarbonisatietechnologieën. Over de lijst van strategische nettonultechnologieën waren de standpunten meer verdeeld, al was een duidelijke meerderheid van de delegaties er voorstander van om nucleaire technologieën en duurzame alternatieve brandstoffen ook op die lijst te zetten. Wat de toegang tot markten betreft, wilden veel delegaties dat de lidstaten de flexibiliteit zouden krijgen om niet-prijsgelateerde criteria te kunnen toepassen om via gunningsprocedures beleidsdoelen als milieuduurzaamheid, innovatie, energie-integratie of veerkracht van de toeleveringsketens te bereiken.
13. Tegelijkertijd heeft het voorzitterschap een derde compromistekst opgesteld⁷, die de basis vormde voor de besprekingen in de Groep concurrentievermogen en groei (industrie) op 16, 19 en 31 oktober en 6 november 2023. De groep heeft op 13 november 2023 een vierde compromistekst van het voorzitterschap⁸ besproken.
14. Op 22 november heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers een compromisvoorstel van het voorzitterschap (doc. 15440/23) voor een algemene oriëntatie over de verordening voor een nettonulindustrie besproken, met het oog op toezending daarvan aan de Raad Concurrentievermogen ter goedkeuring tijdens diens zitting op 7 december. Uit het debat is gebleken dat de tekst grondiger moet worden besproken, en het voorzitterschap heeft besloten er na enkele wijzigingen in de tekst op terug te komen.
15. Op 24 november heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers een herzien compromisvoorstel van het voorzitterschap (doc. 15440/1/23 REV 1) besproken, en het voorzitterschap heeft besloten dit zonder verdere inhoudelijke wijzigingen aan de Raad voor te leggen. Tevens heeft het voorzitterschap geconcludeerd dat twee belangrijke politieke vraagstukken nog op ministerieel niveau moeten worden besproken.

⁷ Doc. 14082/23.

⁸ Doc. 14983/23.

16. Het voorzitterschap presenteert de bijgaande compromistekst, die geen inhoudelijke wijzigingen bevat ten opzichte van de vorige tekst van het voorzitterschap (doc. 15440/1/23 REV 1). De kleine redactionele wijzigingen in de tekst zijn **vetgedrukt en onderstreept** voor toegevoegde passages, en aangegeven met [...] voor geschrapte passages. Voorts zullen de overwegingen in de tekst zo nodig in een later stadium moeten worden aangepast om ze in overeenstemming te brengen met het dispositief.
17. Deze compromistekst weerspiegelt de aanhoudende inspanningen van het voorzitterschap en de lidstaten, met de steun van de Commissie, om het juiste evenwicht tussen de verschillende belangen en doelstellingen te vinden en de verzoeken van de delegaties in te willigen. Daarom acht het voorzitterschap het een goede basis om in onderhandeling te treden en met het Europees Parlement.

IV. **BELANGRIJKE POLITIEKE DISCUSSIEPUNTEN**

- Financiële bepalingen in verband met de lijst van strategische nettonultechnologieën

18. In vergelijking met het Commissievoorstel stelt het voorzitterschap, conform het verzoek van verscheidene delegaties, voor om technologieën voor kernsplijtingsenergie en technologieën voor duurzame alternatieve brandstoffen op te nemen in de lijst van strategische nettonultechnologieën in artikel 3 ter. Tegelijkertijd wordt in het voorstel in lid 3 van datzelfde artikel benadrukt dat dit geen afbreuk doet aan het recht van een lidstaat om zijn keuze tussen verschillende energiebronnen en de algemene structuur van zijn energievoorziening te bepalen, noch aan de toewijzing van Uniefinanciering of aan steun van de Unie via de Europese Investeringsbank.

- Veilingen voor de uitrol van hernieuwbare energiebronnen

19. Het voorstel van het voorzitterschap biedt de lidstaten de mogelijkheid om in artikel 20 zowel voorselectie- als gunningscriteria toe te passen en voorziet in een minimaal initieel aandeel van 20 % van de jaarlijks geveilde hoeveelheid per lidstaat om die criteria toe te passen. De Commissie is bevoegd om deze criteria per uitvoeringshandeling vast te stellen en de geveilde hoeveelheid te herzien op basis van een beoordeling van de werking van het systeem.

V. CONCLUSIE

20. In het licht van het bovenstaande wordt de Raad (Concurrentievermogen) verzocht in zijn zitting op 7 december 2023 de twee bovengenoemde belangrijke politieke discussiepunten te bespreken en overeenstemming te bereiken over een algemene oriëntatie op basis van het compromisvoorstel in bijlage dezes.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologieproducten (verordening voor een nettonulindustrie)

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114 en artikel 192, lid 1, met betrekking tot de artikelen 16 tot en met 18 van deze verordening,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's¹⁰,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De transitie naar nettonul leidt nu al tot enorme industriële, economische en geopolitieke verschuivingen over de hele wereld, die alleen maar groter zullen worden naarmate de wereldwijde decarbonisatie-inspanningen vorderen.

⁹ PB C 349 van 29.9.2023, blz. 179.

¹⁰ PB C 2023/254 van 26.10.2023.

- (1a) Gezien de complexiteit en het transnationale karakter van nettonultechnologieën zouden ongecoördineerde nationale maatregelen om de toegang tot die technologieën te waarborgen zeer waarschijnlijk de concurrentie verstoren en de eengemaakte markt fragmenteren. Ongecoördineerde acties van de lidstaten kunnen leiden tot het opleggen van uiteenlopende regelgeving aan marktdeelnemers, waarbij verschillende niveaus van toegang tot het aanbod van nettonultechnologieën in de verschillende lidstaten worden geboden, onder meer door steun op verschillende niveaus te bieden aan projecten voor de productie van nettonultechnologie, door te voorzien in uiteenlopende regels en ongecoördineerde vormen van aanbesteding, uiteenlopende processen en looptijden met betrekking tot vergunningsprocedures, hetgeen zou leiden tot belemmeringen voor de grensoverschrijdende handel tussen de lidstaten, waardoor de goede werking van de interne markt zou worden belemmerd. Om de werking van de eengemaakte markt te waarborgen, is het derhalve noodzakelijk een gemeenschappelijk rechtskader van de Unie tot stand te brengen om deze fundamentele uitdaging gezamenlijk aan te gaan door de veerkracht en de voorzieningszekerheid van de Unie op het gebied van nettonultechnologieën te vergroten.

- (1b) De Unie heeft zich tegelijkertijd verbonden tot een versnelde decarbonisatie van haar economie en tot een ambitieuze uitrol van hernieuwbare energiebronnen om tegen 2050 tot klimaatneutraliteit of een nettonuluitstoot (emissies na aftrek van verwijderingen) te komen. Die doelstelling vormt de kern van de Europese Green Deal en de geactualiseerde industriestrategie van de EU, en strookt met de verbintenis tot mondiale klimaatactie die de EU in het kader van de Overeenkomst van Parijs¹¹ is aangegaan. Om de doelstelling van klimaatneutraliteit te bereiken, is in Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad¹² een bindende klimaatdoelstelling op het niveau van de Unie vastgesteld om de netto broeikasgasemissies tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van 1990. Het voorgestelde Fit for 55-pakket¹³ heeft tot doel de klimaatdoelstelling van de Unie voor 2030 te verwezenlijken en bij dit pakket wordt in dit verband Uniewetgeving herzien en geactualiseerd.
- (1c) Daarnaast bevat de mededeling over een industrieel plan voor de Green Deal voor het nettonultijdperk¹⁴ een alomvattende aanpak ter ondersteuning van een opschaling van schone-energietechnologie die steunt op vier pijlers. De eerste pijler heeft tot doel een regelgevingskader tot stand te brengen dat de vergunningverlening voor nieuwe productie- en assemblagelocaties voor nettonultechnologie vereenvoudigt en stroomlijnt, en dat de opschaling van de nettonulindustrie van de Unie vergemakkelijkt. De tweede pijler van het plan bestaat uit het stimuleren van investeringen in en financiering van de productie van nettonultechnologie. De derde pijler heeft betrekking op de ontwikkeling van de vaardigheden die nodig zijn om de transitie tot stand te brengen en het aantal gekwalificeerde werknemers in de sector schone energietechnologie te verhogen. De vierde pijler is gericht op de handel en op de diversificatie van de toeleveringsketen voor kritieke grondstoffen. In dat kader wordt een samenwerkingsverband met betrekking tot kritieke grondstoffen opgericht en wordt samengewerkt met gelijkgestemde partners om de toeleveringsketens collectief te versterken, en wordt ingezet op diversificatie wat betreft leveranciers voor kritieke input.

¹¹ Besluit (EU) 2016/1841 van de Raad van 5 oktober 2016 betreffende de sluiting, namens de Europese Unie, van de Overeenkomst van Parijs, die is aangenomen in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (PB L 282 van 19.10.2016, blz. 1).

¹² Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1).

¹³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s. Fit for 55: het EU-klimaatstreefdoel voor 2030 bereiken op weg naar klimaatneutraliteit. COM(2021) 550 van 14 juli 2021.

¹⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s. Een industrieel plan voor de Green Deal voor het nettonultijdperk, COM(2023) 62 final van 1 februari 2023.

- (2) De eengemaakte markt biedt een passend klimaat om op de vereiste schaal en in het vereiste tempo over de grenzen heen toegang te bieden tot de technologieën die nodig zijn om de klimaatambitie van de Unie te verwezenlijken. De weg naar een nettonuluitstoot vertaalt zich in goede kansen voor de uitbreiding van de nettonulindustrie in de Unie, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kracht van de eengemaakte markt door investeringen te bevorderen in technologieën die het mogelijk maken onze economische sectoren – van energievoorziening tot vervoer, gebouwen en industrie – te decarboniseren. Een sterke nettonulindustrie binnen de Europese Unie kan aanzienlijk bijdragen tot de doeltreffende verwezenlijking van de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie, alsook tot de ondersteuning van andere doelstellingen van de Green Deal, en tegelijkertijd hoogwaardige banen en groei waarborgen en genereren.
- (7) Om de klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 te halen, moet prioriteit worden gegeven aan energie-efficiëntie. Energie besparen is de goedkoopste, veiligste en schoonste manier om deze doelstellingen te verwezenlijken. “Energie-efficiëntie eerst” is een algemeen beginsel in het energiebeleid van de EU en is belangrijk bij zowel praktische toepassingen als bij beleids- en investeringsbeslissingen. Daarom is het van essentieel belang de productiecapaciteit van de Unie voor energie-efficiënte technologieën zoals warmtepompen, stadsverwarming en -koeling, en technologieën voor slimme netwerken, die de EU helpen haar energieverbruik te verminderen en te beheersen, uit te breiden.

- (8) De decarbonisatiedoelstellingen van de Unie, de energievoorzieningszekerheid, de digitalisering van het energiesysteem en de elektrificatie van de vraag, bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit en de behoefte aan meer en snellere oplaadpunten, vereisen een enorme uitbreiding van de elektriciteitsnetten in de Europese Unie, zowel op transmissieniveau als op distributieniveau. Op transmissieniveau zijn hoogspanningsgelijkstroomsystemen (HVDC-systemen) onder andere nodig om hernieuwbare energiebronnen op zee aan te sluiten; op distributieniveau is het aansluiten van elektriciteitsleveranciers en de omgang met flexibiliteit aan de vraagzijde afhankelijk van investeringen in innovatieve nettechnologieën, zoals slimme oplaadmogelijkheden voor elektrische voertuigen (EVSC), energie-efficiënte gebouwen en automatisering van industrie, en slimme regelaars, slimme-meterinfrastructuur (AMI) en energiebeheersystemen voor woningen (HEMS). Het elektriciteitsnet moet kunnen communiceren met tal van actoren of apparaten op basis van een nauwkeurige waarneembaarheid – m.a.w. op basis van gegevens – om flexibiliteit, slim laden en slimme gebouwen mogelijk te maken, waarbij aan de vraagzijde slimme elektriciteitsnetten een respons van consumenten en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen mogelijk maken. De aansluiting van nettonultechnologieën op het net van de Europese Unie vereist een aanzienlijke uitbreiding van de productievermogens voor elektriciteitsnetten, bijvoorbeeld wat betreft offshore- en onshore-kabels, verdeelstations en transformatoren.
- (9) Er zijn daarom aanvullende beleidsinspanningen nodig om de marktvoorwaarden voor de technologieën die commercieel beschikbaar zijn, alsook de voorzieningszekerheid voor nettonultechnologieën en de toeleveringsketens daarvan te verbeteren, marktfragmentatie te verminderen en de algehele veerkracht en het concurrentievermogen van het energiesysteem van de Unie te waarborgen of te versterken, en tegelijkertijd een goed potentieel voor snelle opschaling te hebben ter ondersteuning van de klimaatdoelstelling van de Unie voor 2030. Daartoe behoort toegang tot een veilige en duurzame bron van brandstoffen met voor hun categorie uitstekende prestaties, zoals beschreven in overweging 8 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

- (10) Om de doelstellingen voor 2030 te verwezenlijken, moet aan een aantal van de nettonultechnologieën, die als strategisch worden beschouwd, bijzondere aandacht worden besteed, mede gezien de aanzienlijke bijdrage die zij op het traject naar klimaatneutraliteit in 2050 kunnen leveren. Deze strategische nettonultechnologieën spelen een belangrijke rol in de open strategische autonomie van de Unie en zorgen ervoor dat burgers toegang hebben tot schone en betaalbare energie en een zekere energievoorziening. Gezien die rol moeten voor deze technologieën gestroomlijnde en efficiënte vergunningsprocedures worden geregeld, moeten zij binnen het respectieve nationale recht de status van het hoogst mogelijke nationale belang krijgen, en moeten zij aanvullende steun krijgen zodat investeringen kunnen worden aangetrokken, terwijl zij tegelijkertijd EU- en internationale verplichtingen uit hoofde van natuurrichtlijnen en het Verdrag van Aarhus nakomen. De strategische nettonultechnologieën moeten commercieel beschikbare nettonultechnologieën zijn, snel opschaalbaar zijn en een niveau van technologische paraatheid van ten minste 8 hebben bereikt. Dergelijke technologieën moeten de veiligheid van toeleveringsketens binnen de Unie versterken en tegelijkertijd bijdragen tot de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie en de werking van de eengemaakte markt verbeteren.
- (10a) De lijst van strategische nettonultechnologieën omvat ook technologieën die niet door alle lidstaten als bron van schone en veilige energie worden aanvaard. Dit is in overeenstemming met hun recht om hun keuze tussen verschillende energiebronnen en de algemene structuur van hun energievoorziening evenals hun industriebeleid te bepalen. Om deze rechten te waarborgen laat de lijst van strategische technologieën de toewijzing van middelen binnen het huidige meerjarig financieel kader 2021-27 onverlet, met name wat betreft subsidiabiliteit en gunningscriteria met betrekking tot energietechnologieën binnen de Uniefondsen, met inbegrip van middelen die worden gefinancierd via ETS-emissierechten of steun van de EIB. Een lidstaat mag ook niet worden verplicht om projecten ter ondersteuning van een waardeketen voor een technologie die de betrokken lidstaat niet als onderdeel van zijn energiemix aanvaardt, als strategisch te erkennen.
- (11) Om ervoor te zorgen dat het toekomstige energiesysteem van de Unie veerkrachtig is, moet deze opschaling plaatsvinden in de hele toeleveringsketen van de desbetreffende technologieën, in volledige samenhang en complementariteit met de [verordening kritieke grondstoffen] en de chipverordening.

- (11-b) Deze verordening moet de [verordening kritieke grondstoffen] aanvullen door de nadruk te leggen op de productie van nettonultechnologieën in termen van eindproducten, essentiële componenten en specifieke machines die worden gebruikt om deze te produceren. De [verordening kritieke grondstoffen] richt zich in plaats daarvan op het eerste deel van de toeleveringsketen, met name kritieke grondstoffen, en de winning, verwerking en recycling ervan. Deze zijn onmisbaar voor een brede waaier aan strategische sectoren, waaronder de nettonulindustrie, de digitale industrie, de lucht- en ruimtevaart, en de defensiesector. Door dezelfde logica te volgen, namelijk het bevorderen van een businesscase, het verbeteren en verstrekken van adequate vaardigheden en het ondersteunen van investeringen, werken deze verordening en de [verordening kritieke grondstoffen] samen om synergieën op regelgevingsgebied tot stand te brengen in de hele toeleveringsketen van de productie van nettonultechnologie in de Unie. In deze verordening wordt verduidelijkt dat zij ook van toepassing is op verwerkte materialen die een essentieel component zijn van nettonultechnologieën, met uitzondering van kritieke grondstoffen die onder de [verordening kritieke grondstoffen] vallen.
- (11-a) Eindproducten en specifieke componenten die essentieel zijn voor de productie van nettonultechnologieën worden in bijlage X op niet-uitputtende wijze vermeld, waaronder eindproducten en componenten daarvan die door een onderneming worden vervaardigd en verhandeld, met inbegrip van verwerkte materialen, maar met uitzondering van grondstoffen die onder de [verordening kritieke grondstoffen] vallen. In het geval van faciliteiten voor geïntegreerde productie die materialen produceren die zowel onder het toepassingsgebied van de [verordening kritieke grondstoffen] als onder deze verordening vallen, moet op basis van het eindproduct van de betreffende faciliteit worden bepaald onder welk toepassingsgebied die faciliteit valt. Specifieke componenten en specifieke machines die niet onder bijlage X vallen, kunnen nog steeds onder het toepassingsgebied van deze verordening vallen indien de projectpromotor op basis van aan een nationale bevoegde autoriteit verstrekt bewijsmateriaal, bijvoorbeeld door middel van marktstudies of afnameovereenkomsten, kan aantonen dat de specifieke componenten of specifieke machines in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van nettonultechnologieën, met uitzondering van kritieke grondstoffen die onder het toepassingsgebied van de verordening kritieke grondstoffen vallen.

(11a) De productiecapaciteit voor nettonultechnologie in de Unie moet worden uitgebreid om problemen in verband met de voorzieningszekerheid aan te pakken en tegelijkertijd bij te dragen tot het ondersteunen van de veerkracht van het energiesysteem van de Unie en de inspanningen voor decarbonisatie en modernisering. De Unie moet ervoor zorgen dat het regelgevingsklimaat voor fabrikanten van technologieën voor fotovoltaïsche zonne-energie hen in staat stelt hun concurrentievoordeel te vergroten en de vooruitzichten voor de voorzieningszekerheid te verbeteren door ernaar te streven tegen 2030 ten minste 30 gigawatt operationele productiecapaciteit voor fotovoltaïsche zonne-energie te bereiken in de gehele waardeketen, in overeenstemming met de doelstellingen van de Europese alliantie voor de fotovoltaïsche zonne-energiesector, die wordt ondersteund in het kader van de EU-strategie voor zonne-energie¹⁵. De Unie moet ervoor zorgen dat het regelgevingsklimaat voor fabrikanten van windenergie- en warmtepomptechnologieën hen in staat stelt hun concurrentievoorsprong dit decennium te consolideren en hun huidige marktaandeel te handhaven of uit te breiden, in overeenstemming met de prognoses van de Unie voor de uitrol van technologie voor haar energie- en klimaatdoelstellingen voor 2030¹⁶. Dit komt neer op een productiecapaciteit binnen de Unie van ten minste 36 GW voor windenergie en van ten minste 31 GW voor warmtepompen in 2030. Fabrikanten van batterijen en elektrolyse-installaties in de Unie moeten tot een regelgevingsklimaat komen dat hen in staat stelt hun technologisch leiderschap te consolideren en actief bij te dragen tot de vormgeving van deze markten. Voor batterijtechnologieën zou dit betekenen dat wordt bijgedragen aan de doelstellingen van de Europese alliantie voor batterijen en dat ernaar wordt gestreefd dat bijna 90 % van de jaarlijkse vraag naar batterijen in de Unie zal worden vervuld door de batterijfabrikanten in de Unie, wat neerkomt op een productiecapaciteit van ten minste 550 GWh in de Unie in 2030. Voor producenten van elektrolyse-installaties in de Unie wordt in het REPowerEU-plan uitgegaan van 10 miljoen ton eigen productie van hernieuwbare waterstof en nog eens tot 10 miljoen ton aan invoer van hernieuwbare waterstof tussen nu en 2030.

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. EU-strategie voor zonne-energie, SWD(2022) 148 final van 18 mei 2022.

¹⁶ Overeenkomstig de REPowerEU-doelstellingen van het REPowerEU-plan, document COM/2022/230 final, en het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie "Uitvoering van het REPowerEU-plan: investeringsbehoeften, waterstofversneller en verwezenlijken van de doelstellingen inzake biomethaan" bij: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "REPowerEU-plan" (SWD(2022) 230 final van 18 mei 2022).

Om ervoor te zorgen dat het technologische leiderschap van de EU zich vertaalt in commercieel leiderschap, zoals in het kader van de gezamenlijke verklaring van de Commissie over elektrolyse-installaties en de Europese alliantie voor schone waterstof wordt ondersteund, moeten de fabrikanten van elektrolyse-installaties in de EU in staat worden gesteld hun capaciteit verder te vergroten, zodat de totale elektrolysecapaciteit in 2030 ten minste 100 GW aan waterstof bereikt.

Producenten van luchtvaart- en scheepsbrandstoffen in de Unie moeten verder werken aan de ontwikkeling, productie en opschaling van duurzame alternatieve brandstoffen teneinde de broeikasgasemissies van de vervoerssector tussen nu en 2050 met 90 % te helpen terug te dringen en te voldoen aan de verplichtingen van [ReFuelEU Luchtvaart / FuelEU Zeevaart]. Dit wordt ook sterk ondersteund door de alliantie van industrieën in de waardeketen voor hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen. De Unie moet ervoor zorgen dat het regelgevings- en het ondersteuningskader voor producenten van duurzame technologieën voor alternatieve brandstoffen in de lucht- en zeevaart hen in staat stellen hun productiecapaciteit te vergroten in de volledige brandstoffenwaardeketen, van de winning en toelevering van grondstoffen tot het mengen, met inbegrip van omzettings- en raffinagecapaciteit.

- (11b) Gezien deze reeks doelstellingen en rekening houdend met het feit dat de productiecapaciteit van de Unie voor bepaalde elementen van de toeleveringsketen (zoals omvormers en zonnecellen, wafers en ingots voor fotovoltaïsche zonne-energie of kathoden en anoden voor batterijen) gering is. Om de problemen op het gebied van invoerafhankelijkheid en kwetsbaarheid aan te pakken en ervoor te zorgen dat de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie worden gehaald, wordt een algemene benchmark voor de productie van strategische nettonultechnologieproducten in de Europese Unie voorgesteld, waarbij wordt gestreefd naar een soortgelijke benchmark voor nettonultechnologieën. De jaarlijkse capaciteit van de Unie voor nettonultechnologieën moet gericht zijn op het tegen 2030 benaderen of bereiken van een algemene jaarlijkse productiebenchmark van ten minste 40 % van de jaarlijkse behoeften op dat vlak voor de strategische nettonultechnologieën als geheel.

- (11d) Tegelijkertijd zullen nettonultechnologieproducten bijdragen tot de veerkracht van de Unie en een zekere voorziening van schone energie. Een zekere voorziening van schone energie is een voorwaarde voor economische ontwikkeling en voor de openbare orde en veiligheid. Nettonultechnologieproducten zullen ook voordelen opleveren voor andere economische sectoren van groot strategisch belang, zoals landbouw en voedselproductie, door de toegang tot schone energie en apparatuur tegen concurrerende prijzen te waarborgen en aldus op duurzame wijze bij te dragen tot de voedselzekerheid in de EU en tot steeds betere afzetmogelijkheden voor biogebaseerde alternatieven via de circulaire economie. De verwezenlijking van de klimaatambities van de Unie zal zich evenzeer vertalen in zowel economische groei als sociaal welzijn.
- (11e) Wil de Unie haar concurrentievermogen behouden en de huidige strategische afhankelijkheid van de invoer van essentiële nettonultechnologieproducten en de bijbehorende toeleveringsketens verminderen, en tegelijkertijd nieuwe afhankelijkheden voorkomen, dan moet zij haar industriële basis op het gebied van nettonultechnologie blijven versterken en concurrerder en innovatievriendelijker worden. De Unie moet ervoor zorgen dat de productiecapaciteit zich sneller, eenvoudiger en voorspelbaarder kan ontwikkelen, en tegelijkertijd de administratieve lasten verminderen en grensoverschrijdende belemmeringen wegnemen.
- (11f) Teneinde zo snel mogelijk projecten voor de productie van nettonultechnologie op gang te brengen of uitgebreid te zien worden om de toeleveringszekerheid voor nettonultechnologieën in de Unie te waarborgen, is het belangrijk om efficiëntie in planning en investeringszekerheid te creëren door de administratieve lasten voor projectpromotoren tot een minimum te beperken. Daarom moeten de vergunningverleningsprocessen van de lidstaten voor projecten voor de productie van nettonultechnologie worden gestroomlijnd, waarbij wel moet worden gewaarborgd dat die projecten veilig, betrouwbaar en ecologisch duurzaam zijn en voldoen aan de milieu-, sociale en veiligheidseisen. In de milieuwetgeving van de Unie zijn gemeenschappelijke voorwaarden voor de vorm en de inhoud van nationale vergunningverleningsprocessen vastgesteld, waarmee een hoog niveau van milieubescherming wordt gewaarborgd.

De toekenning van de status van strategisch nettonulproject mag geen afbreuk doen aan de toepasselijke vergunningsvoorwaarden voor de betrokken projecten, met inbegrip van de voorwaarden die zijn vastgelegd in Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁷, Richtlijn 92/43/EEG van de Raad¹⁸, Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁹, Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁰, Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad²¹ en Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad²².

- (11g) Tegelijkertijd ondermijnt de onvoorspelbaarheid, complexiteit en soms buitensporig lange duur van nationale vergunningverleningsprocessen de voor de doeltreffende ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologieën benodigde investeringszekerheid. Om te zorgen voor en vaart te zetten achter doeltreffende uitvoering van die projecten, moeten de lidstaten daarom gestroomlijnde en efficiënte vergunningsprocedures toepassen. Daarnaast moeten strategische nettonulprojecten op nationaal niveau als dringend worden aangemerkt en moeten zij daarom een prioritaire status krijgen voor zover en in de mate waarin het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet in alle gerechtelijke en geschillenbeslechtsprocedures die daarmee verband houden, zonder de bevoegde autoriteiten te beletten vergunningverleningen te stroomlijnen voor andere projecten voor de productie van nettonultechnologieën die geen strategische projecten voor nettonultechnologie, of meer algemene projecten zijn.

¹⁷ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1).

¹⁸ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).

¹⁹ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

²⁰ Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad.

²¹ Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade (PB L 143 van 30.4.2004, blz. 56).

²² Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (herschikking) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

- (11h) Gezien de rol van strategische nettonulprojecten bij het waarborgen van de voorzieningszekerheid van de Unie wat betreft nettonultechnologieën en hun bijdrage aan de open strategische autonomie van de Unie en de groene en de digitale transitie, moeten de verantwoordelijke vergunningverlenende instanties van oordeel zijn dat strategische projecten voor nettonultechnologie in het algemeen belang zijn. Op basis van haar beoordeling per geval kan een bevoegde vergunningverlenende instantie concluderen dat het door het project gediende algemeen belang prevaleert boven het algemeen belang dat verband houdt met de bescherming van de natuur en het milieu en dat bijgevolg een vergunning voor het project kan worden verleend, mits aan alle relevante voorwaarden van Richtlijn 2000/60/EG, Richtlijn 92/43/EEG en Richtlijn 2009/147/EG²³ of van de [verordening natuurherstel] is voldaan.
- (11i) Om het proces te vereenvoudigen en de efficiëntie en transparantie te vergroten, moet het voor projectpromotoren van projecten voor de productie van nettonultechnologieën mogelijk zijn te communiceren met een aangewezen contactpunt dat verantwoordelijk is voor het faciliteren en coördineren van het gehele vergunningverleningsproces, en het uitvaardigen van een raambesluit binnen de toepasselijke termijn te vergemakkelijken. Daartoe moeten de lidstaten één of meer centrale contactpunten aanwijzen. Indien een lidstaat besluit meer dan één contactpunt aan te wijzen, moet hij de projectpromotoren duidelijke informatie verstrekken over welk contactpunt verantwoordelijk is voor hun project. Het moet aan de lidstaat worden overgelaten om te beslissen of het aangewezen contactpunt ook de autoriteit moet zijn die de vergunningsbesluiten neemt. Het aangewezen contactpunt moet ten minste de projectpromotoren in kennis stellen van het raambesluit. De taken van het aangewezen contactpunt kunnen onder dezelfde voorwaarden worden gedelegeerd aan een andere autoriteit op lokaal, regionaal of nationaal niveau, in overeenstemming met de interne organisatie van een lidstaat.

²³ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7).

- (11j) Om duidelijkheid over de vergunningsstatus van strategische nettonulprojecten te verschaffen, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat geschillen met betrekking tot het vergunningverleningsproces tijdig worden opgelost. Daartoe moeten de lidstaten ervoor zorgen dat aanvragers en projectpromotoren toegang hebben tot een eenvoudige geschillenbeslechtsprocedure en dat strategische nettonulprojecten met spoed worden behandeld in alle hen betreffende gerechtelijke en geschillenbeslechtsprocedures, waarbij de eerbiediging van de rechten van de verdediging wordt gewaarborgd, indien en voor zover het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet.
- (11k) Om bedrijven en projectpromotoren rechtstreeks te doen profiteren van de voordelen van de interne markt zonder onnodige extra administratieve lasten, voorziet Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad²⁴, waarbij één digitale toegangspoort is opgericht, in algemene regels voor het online verstrekken van informatie, procedures en ondersteunende diensten die relevant zijn voor de werking van de interne markt, ook voor grensoverschrijdende projecten. De informatie die via het aangewezen contactpunt bij de nationale bevoegde instanties moet worden ingediend in het kader van de vergunningverleningsprocessen in het kader van deze verordening, moet worden opgenomen in bijlage I bij Verordening (EU) 2018/1724 na de wijziging daarvan bij deze verordening, en de desbetreffende procedures zijn opgenomen in bijlage II bij die verordening om ervoor te zorgen dat projectpromotoren kunnen profiteren van procedures die volledig online worden doorlopen en van de diensten van het technisch systeem voor de toepassing van het eenmaligheidsbeginsel (“Once-only Technical System”). Aangewezen contactpunten die overeenkomstig deze verordening als centraal contactpunt optreden, worden opgenomen in de lijst van diensten voor ondersteuning en probleemoplossing in bijlage III bij Verordening (EU) 2018/1724.

²⁴ Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad van 2 oktober 2018 tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 1).

(111) Projecten voor de productie van nettonultechnologie hebben te maken met lange en complexe vergunningsprocedures die 2 tot 7 jaar kunnen duren, afhankelijk van de lidstaat, de technologie en het segment van de waardeketen. Gezien de omvang van de vereiste investeringen – met name voor projecten van gigafabriekomvang, die nodig zijn om de verwachte schaalvoordelen te behalen – zorgen tekortkomingen bij de vergunningverlening voor een extra en vaak schadelijke belemmering voor het vergroten van de productiecapaciteit voor nettonultechnologie in de Unie. Om projectpromotoren en andere investeerders de benodigde zekerheid en duidelijkheid te bieden om de ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologieën te bevorderen, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat bij het vergunningverleningsproces met betrekking tot dergelijke projecten de vooraf vastgestelde termijnen niet worden overschreden. Voor strategische nettonulprojecten mag de duur van het vergunningverleningsproces niet langer zijn dan twaalf maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minstens 1 GW, en negen maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW. Voor alle andere projecten voor de productie van nettonultechnologie mag de duur van het vergunningverleningsproces niet langer zijn dan 18 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van meer dan 1 GW, en twaalf maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW. Voor nettonultechnologieën waarvoor het aantal GW niet relevant is, zoals netwerken en technologieën voor koolstofafvang en -opslag (CCS) of koolstofafvang en -gebruik (CCU), moeten de bovengrenzen van de bovengenoemde termijnen van toepassing zijn. De eerste stap van de milieueffectbeoordeling in het kader van de milieueffectbeoordelingsrichtlijn (2011/92/EU), die bestaat in het opstellen van een milieueffectbeoordelingsverslag, wordt echter vaak voornamelijk uitgevoerd door de projectpromotor. Deze stap mag daarom niet worden geïntegreerd in de termijnen waaraan de lidstaten gebonden zijn, zoals vermeld in het vergunningverleningsproces. Bovendien moeten de lidstaten in uitzonderlijke gevallen die verband houden met de aard, complexiteit, locatie of omvang van het voorgestelde project, de termijnen kunnen verlengen. Dergelijke uitzonderlijke gevallen zijn bijvoorbeeld onvoorziene omstandigheden die ertoe kunnen nopen milieubeoordelingen in verband met het project toe te voegen of af te ronden, of vertragingen vanwege onteigeningsprocedures wanneer die vereist zijn.

- (11m) Gezien het belang van strategische nettonulprojecten voor de energievoorziening van de Unie moeten bovendien bepaalde administratieve beperkingen gedeeltelijk worden opgeheven of vereenvoudigd om de uitvoering van die projecten te versnellen.
- (11n) De krachtens het Unierecht vereiste milieubeoordelingen en -vergunningen, onder meer met betrekking tot water, bodem, lucht, ecosystemen, habitats, biodiversiteit en vogels, maken integrerend deel uit van de vergunningsprocedure voor projecten voor de productie van nettonultechnologie en vormen een essentiële waarborg om ervoor te zorgen dat negatieve milieueffecten worden voorkomen of tot een minimum worden beperkt. Om er echter voor te zorgen dat de vergunningsprocedures voor projecten voor de productie van nettonultechnologieën voorspelbaar zijn en tijdig worden afgerond, moet elk potentieel om de vereiste beoordelingen en vergunningen te stroomlijnen zonder dat het niveau van milieubescherming daardoor wordt verlaagd, worden benut. In dat verband moet ervoor worden gezorgd dat de vereiste beoordelingen worden gebundeld om onnodige overlappingsen te voorkomen en van projectpromotoren en verantwoordelijke instanties worden verlangd uitdrukkelijk overeen te komen wat de reikwijdte van de gebundelde beoordeling moet zijn alvorens die beoordeling wordt uitgevoerd, om onnodige follow-up te voorkomen.
- (11o) Conflicten over grondgebruik kunnen belemmeringen vormen bij de uitrol van projecten voor de productie van nettonultechnologieën. Goed opgezette plannen, met inbegrip van bestemmingsplannen en plannen voor ruimtelijke ordening, waarin rekening wordt gehouden met het potentieel voor de uitvoering van projecten voor de productie van nettonultechnologieën, worden opgesteld door middel van publieke participatie, waarvoor potentiële milieueffecten worden beoordeeld, en kunnen bijdragen tot het bewaren van het evenwicht tussen het algemeen belang en het algemeen welzijn door het risico op conflicten te verminderen en de duurzame uitrol van projecten voor de productie van nettonultechnologieën in de Unie te versnellen. Verantwoordelijke nationale, regionale en lokale autoriteiten moeten daarom worden aangemoedigd om, waar passend, bij de ontwikkeling van plannen bepalingen op te nemen voor projecten voor de productie van nettonultechnologieën, met inbegrip van strategische nettonulprojecten.

- (11oa) De lidstaten zouden ook andere beleidsinstrumenten kunnen gebruiken om de productie van nettonultechnologieën en strategische nettonultechnologieën in specifieke geografische gebieden te ondersteunen. Deze beleidsinstrumenten kunnen bestaan uit, maar zijn niet beperkt tot, het groeperen van fabrikanten van nettonultechnologie, het versnellen van het vergunningverleningsproces, het creëren van testfaciliteiten voor nettonultechnologieën, het toestaan van testomgevingen voor regelgeving, het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking, en het faciliteren van aansluitingen op het elektriciteitsnet, fysieke en digitale infrastructuur en schone energie. Deze instrumenten moeten door nationale of lokale autoriteiten worden aangewezen en kunnen worden vastgelegd voor nieuwe gebieden of voor bestaande industrieterreinen.
- (11p) Er moet ook worden voorzien in maatregelen om in 2030 de Uniedoelstelling van 50 miljoen ton jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit te halen, en zo de decarbonisatie van de Europese industrie te ondersteunen en de klimaatverandering te bestrijden.
- (13) Bij de ontwikkeling van oplossingen voor koolstofafvang en -opslag voor de industrie spelen grote coördinatieproblemen. Ondanks de steeds sterkere prikkel van CO₂-beprijzing in het kader van het EU-emissiehandelssysteem loopt de industrie bij het investeren in afvang van CO₂-emissies en het economisch levensvatbaar maken daarvan een aanzienlijk risico dat zij geen vergunde geologische opslaglocatie kunnen krijgen. Tegelijkertijd krijgen investeerders bij nieuwe CO₂-opslaglocaties nog voordat zij een wettelijke opslagvergunning kunnen aanvragen te maken met aanloopkosten in verband met het vinden, ontwikkelen en evalueren van locaties. Transparantie over de potentiële CO₂-opslagcapaciteit in de zin van de geologische geschiktheid van beoogde gebieden en alle bestaande geologische gegevens, waaronder onbewerkte gegevens en gegevens uit modellen, met name gegevens die bij de exploratie van koolwaterstofproductielocaties zijn gegenereerd, kan marktdeelnemers helpen bij het plannen van investeringen. De lidstaten moeten, rekening houdend met vertrouwelijkheid, nationale veiligheid en commerciële gevoeligheden, evenals met passende compensatie voor particulier gegenereerde en in particuliere handen zijnde gegevens, dergelijke bestaande gegevens openbaar maken en regelmatig verslag uitbrengen in de vorm van een toekomstgericht perspectief over de vooruitgang bij de ontwikkeling van CO₂-opslaglocaties en de overeenkomstige behoefte aan injectie- en opslagcapaciteit, teneinde gezamenlijk de Uniebrede doelstelling voor CO₂-injectiecapaciteit te bereiken. Deze transparantieverplichtingen doen geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om de uitrol van CO₂-opslagcapaciteit op hun grondgebied niet toe te staan of te beperken.

- (13a) Om gestrande activa te voorkomen en ervoor te zorgen dat de verwachte injectiecapaciteit tot CO₂-reducties zal leiden, wordt erkend dat tussen nu en 2030 volledige en individuele CCS-waardeketens, met inbegrip van afvang, vervoer en opslag, moeten worden ingesteld met passende voorschriften die concurrentie en open toegang waarborgen.
- (14) Een belangrijk knelpunt voor investeringen in koolstofafvang, die op dit moment economisch steeds haalbaarder worden, is de beschikbaarheid van operationele CO₂-opslaglocaties in Europa, die essentieel zijn voor de stimulansen van Richtlijn 2003/87/EG. De EU moet een toekomstgericht aanbod ontwikkelen van locaties voor permanente geologische CO₂-opslag waarvoor overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EU²⁵ een vergunning is verleend, evenals CO₂-transportinfrastructuur, zodat de technologie kan worden opgeschaald en de EU haar toonaangevende productiecapaciteit kan uitbreiden. De doelstelling van de Unie om uiterlijk in 2030 te beschikken over een jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit van 50 miljoen ton, wat overeenkomt met de capaciteit die naar verwachting tegen die tijd nodig zal zijn, en rekening houdend met de ondernemingen die voornamelijk actief zijn in lidstaten met een zeer beperkte opslagcapaciteit als gevolg van wettelijke, geologische, geografische, technische of marktbeperkingen, stelt de betrokken sectoren in staat hun investeringen af te stemmen op een Europese klimaatneutrale waardeketen voor CO₂-vervoer en opslag die bedrijven kunnen gebruiken om hun activiteiten te decarboniseren. Deze eerste aanzet zal ook verdere CO₂-opslag tussen nu en 2050 ondersteunen. Volgens de ramingen van de Commissie zou de Unie uiterlijk in 2050 tot 550 miljoen ton CO₂ per jaar moeten afvangen om de doelstelling van een nettonuluitstoot²⁶ te halen, onder meer door koolstofverwijderingen. Met deze eerste doelstelling van opslagcapaciteit op industriële schaal zal het minder risicovol worden te investeren in het afvangen van CO₂-emissies als belangrijk instrument om klimaatneutraliteit te bereiken. Wanneer deze verordening in de EER-overeenkomst wordt opgenomen, zal de Unie-doelstelling van een jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit van 50 miljoen ton tegen 2030 dienovereenkomstig worden aangepast.

²⁵ Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide en tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG van de Raad, de Richtlijnen 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG en 2008/1/EG en Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 114).

²⁶ Diepgaande analyse ter ondersteuning van de Mededeling van de Commissie COM (2018)773: “Een schone planeet voor iedereen. Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie.”

- (15) CO₂-opslaglocaties en hun transportinfrastructuur die bijdragen tot de doelstelling van de Unie voor 2030 aanmerken als strategische nettonulprojecten kan de ontwikkeling van CO₂-opslaglocaties versnellen en vergemakkelijken, en op die manier kan de toenemende vraag naar opslaglocaties vanuit de industrie worden opgevangen met de meest kosteneffectieve opvanglocaties. Steeds grotere delen van de gas- en olievelden die tot veilige CO₂-opslaglocaties zouden kunnen worden omgevormd, bevinden zich aan het einde van hun productieve levensduur. Daarnaast heeft de olie- en gasindustrie bevestigd vastbesloten te zijn een energietransitie aan te vatten en beschikt zij over de middelen, vaardigheden en kennis die nodig zijn om extra opslaglocaties te verkennen en te ontwikkelen. Om de doelstelling van de Unie te behalen om uiterlijk in 2030 te beschikken over een jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit van 50 miljoen ton, moet een waardeketenbenadering worden bevorderd door zowel op EU- als op nationaal niveau maatregelen te nemen om vergunninghouders voor olie- en gasproductie in de EU in staat te stellen de nodige investeringen te doen in en levensvatbare bedrijfsmodellen te ontwikkelen voor de gehele koolstofdioxidewaardeketen. Om te zorgen voor tijdige, Uniebrede en kosteneffectieve ontwikkeling van CO₂-opslaglocaties overeenkomstig de EU-doelstelling voor injectiecapaciteit, moeten vergunninghouders voor olie- en gasproductie in de EU aan deze doelstelling bijdragen naar rato van hun olie- en gasproductiecapaciteit, en tegelijkertijd de flexibiliteit bieden om samen te werken en rekening te houden met bijdragen van derden.
- (21a) Aangezien in sommige lidstaten reeds opslagcapaciteit wordt ontwikkeld die de verplichtingen van gereguleerde entiteiten dekt, kunnen die lidstaten de Commissie verzoeken vrijstelling te verlenen voor entiteiten die verplicht zijn bij te dragen aan de doelstelling van de Unie om uiterlijk in 2030 te beschikken over een jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit van 50 miljoen ton. Dit zou entiteiten vrijstellen van hun individuele bijdrage aan de doelstelling indien de jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit op het grondgebied van die lidstaat groter is dan de som van de individuele bijdragen die voortvloeien uit de desbetreffende productieactiviteiten. Aanvullende capaciteit kan via overeenkomsten ter beschikking worden gesteld van andere niet-vrijgestelde entiteiten, voor zover deze niet in aanmerking zijn genomen om de vrijstelling te rechtvaardigen.

- (22) De lidstaten moeten in juni 2023²⁷ geactualiseerde ontwerpversies van hun nationale energie- en klimaatplannen voor de periode 2021-2030 indienen. Zoals in de richtsnoeren van de Commissie aan de lidstaten voor het actualiseren van de nationale energie- en klimaatplannen²⁸ voor de periode 2021-2030 is benadrukt, moeten in de geactualiseerde plannen de doelstellingen en beleidslijnen van de lidstaten worden beschreven om de opschaling van productieprojecten voor commercieel beschikbare energie-efficiënte en koolstofarme technologieën, apparatuur en belangrijke componenten op hun grondgebied te vergemakkelijken. In die plannen moeten ook de doelstellingen en beleidslijnen van de lidstaten worden beschreven om een dergelijke opschaling tot stand te brengen door middel van diversificatie-inspanningen in derde landen, en om hun industrieën in staat te stellen CO₂-emissies af te vangen, te vervoeren en permanent op te slaan in geologische opslaglocaties.
- (24) In het kader van de eerste pijler van het industrieel plan voor de Green Deal voor het nettonultijdperk moet de Unie een industriële basis ontwikkelen en in stand houden voor de levering van oplossingen op basis van nettonultechnologie om haar energievoorziening veilig te stellen, en tegelijkertijd haar ambities op het gebied van klimaatneutraliteit waarmaken. Om dat doel te ondersteunen en afhankelijkheden bij de toelevering van nettonultechnologieën te voorkomen die de inspanningen van de Unie op het gebied van broeikasgasemissiereductie zouden vertragen of de energievoorzieningszekerheid in gevaar zouden brengen, zouden in deze verordening bepalingen moeten worden vastgesteld om de vraag naar duurzame en veerkrachtige nettonultechnologieën te stimuleren.
- (25) Op grond van de Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU mogen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties die via openbare aanbestedingsprocedures overheidsopdrachten gunnen, zich bij de selectie van de economisch meest voordelige inschrijving, naast prijzen of kosten, op aanvullende criteria baseren. Zulke criteria betreffen de kwaliteit van de inschrijving, met inbegrip van sociale, milieu- en innovatieve kenmerken. Bij de gunning van opdrachten voor nettonultechnologie via openbare aanbestedingen moeten bij de inschrijvingsvoorwaarden de bijdragen van de inschrijvingen op het gebied van duurzaamheid en veerkracht in aanmerking worden genomen aan de hand van een reeks criteria met betrekking tot de milieuduurzaamheid, innovatie, veerkracht en, waar van toepassing, systeemintegratie. De criteria moeten evenwichtig zijn en de deelname van kmo's moet worden gewaarborgd.

²⁷ De lidstaten moeten hun nationale plannen voor 2021-2030 uiterlijk in juni 2023 (ontwerpplannen) en juni 2024 (definitieve plannen) hebben geactualiseerd. Zie artikel 14 en de voorschriften van hoofdstuk 2 van en bijlage I bij Verordening (EU) 2018/1999.

²⁸ Mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren aan de lidstaten voor het actualiseren van de nationale energie- en klimaatplannen voor de periode 2021-2030 (PB C 495 van 29.12.2022, blz. 24).

- (26) Sociale duurzaamheidscriteria kunnen al worden toegepast in het kader van de bestaande wetgeving, en die kunnen arbeidsomstandigheden en collectief onderhandelen omvatten in overeenstemming met de Europese pijler van sociale rechten overeenkomstig artikel 30, lid 3, van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 18, lid 2, van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 36, lid 2, van Richtlijn 2014/25/EU. De lidstaten moeten bijdragen tot sociale duurzaamheid door passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat ondernemers bij de uitvoering van overheidsopdrachten voldoen aan de toepasselijke verplichtingen op het gebied van sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het Unierecht, het nationale recht, collectieve overeenkomsten of de internationale milieu-, sociale en arbeidsrechtelijke bepalingen zoals die zijn opgenomen in bijlage X bij Richtlijn 2014/23/EU, bijlage X bij Richtlijn 2014/24/EU en bijlage XIV bij Richtlijn 2014/25/EU²⁹.

²⁹ Mededeling van de Commissie “Sociaal kopen – Gids voor de inachtneming van sociale overwegingen bij overheidsaanbestedingen” (tweede editie), C(2021) 3573 final.

(27) In overeenstemming met de Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, de toepasselijke sectorale wetgeving, het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van vereisten inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten³⁰ en de verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake batterijen en afgedankte batterijen³¹, en tenzij daarin anders is aangegeven, kunnen aanbestedende diensten en instanties bij de beoordeling van de milieuduurzaamheid van de op basis van deze verordening aangekochte nettonuloplossingen rekening houden met verschillende elementen die gevolgen hebben voor het klimaat en het milieu. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om de duurzaamheid en betrouwbaarheid van de oplossing, het gemak van reparatie en onderhoud en de toegang tot dergelijke diensten, het gemak van upgraden en opknappen, het gemak waarmee recycling plaatsvindt en de kwaliteit ervan, het gebruik van stoffen, het verbruik van energie, water en andere hulpbronnen in een of meer stadia van de levenscyclus van het product, het gewicht en het volume van het product en de verpakking ervan, de integratie van hernieuwbare materialen of gebruikte componenten, de hoeveelheid, kenmerken en beschikbaarheid van de verbruiksgoederen die nodig zijn voor correct gebruik en onderhoud, de milieuoetafdruk van het product en de milieueffecten ervan gedurende de levenscyclus, de koolstofvoetafdruk van het product, het vrijkomen van microplastics, de emissies in de lucht, het water of de bodem in een of meer levenscyclusfasen van het product, de hoeveelheden afval die wordt gegenereerd, of de gebruiksvoorwaarden. De verplichte toepassing van criteria voor de aanschaf van nettonultechnologieën sluit de toepassing van andere relevante gunningscriteria waarin de toepasselijke sectorale wetgeving voorziet, niet uit. De verschillende wegen van gunningscriteria voor de aanschaf van nettonultechnologieën bieden aanbestedende diensten en entiteiten de mogelijkheid om een aanzienlijk gewicht toe te kennen aan andere criteria, terwijl er toch voldoende rekening wordt gehouden met de nagestreefde doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en veerkracht.

³⁰ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van vereisten inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten en tot intrekking van Richtlijn 2009/125/EG, COM(2022) 142 final van 30.3.2022.

³¹ Verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake batterijen en afgedankte batterijen, tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG en Verordening (EU) 2019/1020 en tot intrekking van Richtlijn 2006/66/EG.

- (28) Om in het kader van een openbare aanbestedingsprocedure of een veiling ter ondersteuning van de productie of het verbruik van energie uit hernieuwbare bronnen rekening te houden met de noodzaak om de toeleveringsketens van nettonultechnologieën te diversifiëren en voor de toelevering van die technologieën minder vaak afhankelijk te zijn van één enkele bron, en onverminderd de internationale verbintenissen van de Unie, moet de toelevering ten minste als onvoldoende gediversifieerd worden beschouwd wanneer voor meer dan 50 % van de vraag voor een specifieke nettonultechnologie in de Unie en de specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten in de Unie, wordt voorzien uit één enkele bron.
- (28a) Bij de aanschaf van nettonultechnologieën kunnen aanbestedende diensten en instanties deze technologieën opnemen als onderdeel van een grotere aanbestedingsprocedure. In dat geval moeten zij overwegen de aanbestedingsprocedure op te splitsen in afzonderlijke percelen, waarbij de minimumeisen en de uitvoeringshandelingen daarvan worden vastgesteld als vereisten voor dit specifieke perceel.
- (28b) Om verantwoord zakelijk gedrag van inschrijvers en de cyber- en gegevensveiligheid van de gebruikte technologieën, de projecten en de bijbehorende infrastructuur te bevorderen en te stimuleren dat de projecten volledig en tijdig worden uitgevoerd, moeten overheidsinstanties die veilingen ontwerpen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare energiebronnen voorselectiecriteria opnemen inzake verantwoord ondernemerschap, cyber- en gegevensbeveiliging, en het vermogen om projecten volledig en tijdig uit te voeren.
- (28c) Ter ondersteuning van de doelstelling om een industriële basis te ontwikkelen en in stand te houden voor de totstandbrenging van strategische nettonultechnologieën voor hernieuwbare energie teneinde de energievoorziening van de Unie veilig te stellen en afhankelijkheid voor de levering van deze technologieën die de inspanningen van de Unie op het gebied van broeikasgasemissiereductie zou vertragen of de energievoorzieningszekerheid in gevaar zou brengen, te voorkomen, moeten overheidsinstanties die veilingen ontwerpen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare energiebronnen de duurzaamheid en veerkracht in de voorziening met betrekking tot deze technologieën binnen de Unie vergroten.

De lidstaten moeten de bijdrage van de veilingen aan duurzaamheid beoordelen door te kijken naar de milieuduurzaamheid van inschrijvingen en naar hun bijdrage aan innovatie en aan de integratie van het energiesysteem. Daartoe moeten de lidstaten de keuze hebben om in het veilingontwerp voorselectie- of gunningscriteria op te nemen. Alle projecten van inschrijvers moeten aan voorselectiecriteria voldoen om aan de veiling te kunnen deelnemen, maar gunningscriteria zijn meer bepaald bedoeld om de verschillende aan een veiling deelnemende projecten te kunnen evalueren en rangschikken.

- (28d) Bij het evalueren van de milieuduurzaamheid van inschrijvingen, aan de hand van voorselectie- of gunningscriteria, kunnen overheidsinstanties die veilingen ontwerpen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare energiebronnen rekening houden met verschillende elementen die van invloed zijn op het klimaat en het milieu. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om de duurzaamheid en betrouwbaarheid van de oplossing, het gemak van reparatie en onderhoud en de toegang tot dergelijke diensten, het gemak van upgraden en opknappen, het gemak waarmee recycling plaatsvindt en de kwaliteit ervan, het gebruik van stoffen, het verbruik van energie, water en andere hulpbronnen in een of meer stadia van de levenscyclus van het product, het gewicht en het volume van het product en de verpakking ervan, de integratie van hernieuwbare materialen of gebruikte componenten, de hoeveelheid, kenmerken en beschikbaarheid van de verbruiksgoederen die nodig zijn voor correct gebruik en onderhoud, de milieuvoetafdruk van het product en de milieueffecten ervan gedurende de levenscyclus, de koolstofvoetafdruk van het product, het vrijkomen van microplastics, de emissies in de lucht, het water of de bodem in een of meer levenscyclusfasen van het product, de hoeveelheden afval die wordt gegenereerd, of de gebruiksvoorwaarden.
- (28e) Om het ontwerp en de productie van innovatievere en geavanceerdere technologieën voor hernieuwbare energie te ondersteunen kan bij de duurzaamheidsbijdrage van inschrijvingen, in de vorm van voorselectie- of gunningscriteria, rekening worden gehouden met de bijdrage aan innovatie door te voorzien in voorselectie- of gunningscriteria die het gebruik van geheel nieuwe oplossingen of verbetering van vergelijkbare geavanceerde oplossingen bevorderen.

- (28f) Om de integratie van energie uit hernieuwbare bronnen in het energiesysteem van de Unie en de baten ervan voor kosteneffectieve decarbonisatie te ondersteunen, kan bij de duurzaamheidsbijdrage van inschrijvingen rekening worden gehouden met de bijdrage aan de integratie van het energiesysteem, bijvoorbeeld via flexibiliteitsoplossingen, waaronder vraagrespons en energieopslag, en de productie van hernieuwbare waterstof.
- (28g) Om de veerkracht in de voorziening met betrekking tot strategische nettonultechnologieën voor hernieuwbare energie te vergroten en buitensporige afhankelijkheid in de Unie van landen met een zeer geconcentreerd aanbod te voorkomen, moeten overheidsinstanties door middel van gunningscriteria de bijdrage wat betreft veerkracht van de verschillende projecten die deelnemen aan veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare energiebronnen evalueren, rekening houdend met de noodzaak om de levering met betrekking tot strategische nettonultechnologieën voor hernieuwbare energie te diversifiëren, onverminderd de internationale verbintenissen van de Unie. Bij het rangschikken van inschrijvingen moeten overheidsinstanties er rekening mee houden dat de levering ten minste als onvoldoende gediversifieerd moet worden beschouwd als [...] meer dan 50 % van de vraag naar een specifieke nettonultechnologie en de specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten binnen de Unie, **afkomstig is uit een derde land**.
- (28h) Het wege van de criteria voor de duurzaamheids- en veerkrachtbijdrage van de inschrijvingen bij veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen geschiedt onverminderd de mogelijkheid voor de overheidsinstanties die deze veilingen ontwerpen om een hogere drempel vast te stellen voor de criteria met betrekking tot milieuduurzaamheid, innovatie en integratie van het energiesysteem, indien dit verenigbaar is met een eventuele limiet voor niet-prijsgelateerde criteria die in het kader van de staatssteunregels is vastgesteld.

- (29) Met het oog op het opzetten van regelingen die ten goede komen aan huishoudens of consumenten en die de aankoop van eindproducten met nettonultechnologie stimuleren en op het diversifiëren van toeleveringsketens van nettonultechnologieën, en onverminderd de internationale verbintenissen van de Unie, moet de toelevering als onvoldoende gediversifieerd worden beschouwd wanneer voor meer dan 65 % van de totale vraag voor een specifieke nettonultechnologie in de Unie wordt voorzien uit één enkele bron. Met het oog op een consistente toepassing moet de Commissie vanaf de datum van toepassing van deze verordening jaarlijks een lijst bekendmaken met de herkomst van de onder deze categorie vallende eindproducten met nettonultechnologie, uitgesplitst naar het aandeel van het aanbod in de Unie dat afkomstig is uit verschillende bronnen, op basis van het laatste jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn.
- (30) Bij Besluit 2014/115/EU van de Raad is met name de wijziging van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten van de Wereldhandelsorganisatie (“GPA-overeenkomst”)³², goedgekeurd. De GPA-overeenkomst beoogt de invoering van een multilateraal kader van evenwichtige rechten en verplichtingen met betrekking tot overheidsopdrachten met het oog op de liberalisering en de expansie van de wereldhandel. Voor opdrachten die onder aanhangsel I van de Europese Unie van de GPA-overeenkomst vallen, alsmede onder andere toepasselijke internationale overeenkomsten waardoor de Unie gebonden is, met inbegrip van vrijhandelsovereenkomsten en artikel III:8, punt a), van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 voor de aanschaffing door overheidsinstanties van producten die worden aangekocht niet met het oog op commerciële wederverkoop of het gebruik bij de productie van goederen voor commerciële verkoop, mogen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de voorschriften van artikel 19, **lid 5**, [...] niet toepassen op de bij toeleveringsbronnen behorende ondernemers die de overeenkomsten hebben ondertekend.

³² Besluit 2014/115/EU van de Raad van 2 december 2013 betreffende de sluiting van het Protocol tot wijziging van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PB L 68 van 7.3.2014, blz. 1).

- (31) De toepassing van de bepalingen inzake veerkracht bij openbare aanbestedingen mag geen afbreuk doen aan de toepassing van artikel 25 van Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad³³ en artikel 43 en artikel 85 van Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad³⁴, overeenkomstig de richtsnoeren van de Commissie van 2019³⁵. Evenzo moeten bepalingen inzake openbare aanbestedingen van toepassing blijven op werkzaamheden, leveringen en diensten die onder deze verordening vallen, met inbegrip van artikel 67, lid 4, van Richtlijn 2014/24/EU, artikel 82, lid 4, van Richtlijn 2014/25/EU, artikel 41, lid 2, van Richtlijn 2014/23/EU en alle uitvoeringsmaatregelen die voortvloeien uit het voorstel voor een verordening betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van vereisten inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten.
- (33) Ter beperking van de administratieve lasten als gevolg van de noodzaak om rekening te houden met [...] **eisen** met betrekking tot de bijdrage van de aanbesteding wat betreft duurzaamheid en veerkracht, met name voor kleinere overheidsafnemers en voor opdrachten die een lagere waarde vertegenwoordigen en die geen belangrijke gevolgen hebben voor de markt, moet de toepassing van de desbetreffende bepalingen van deze verordening voor overheidsafnemers die geen aankoopcentrale zijn en voor opdrachten met een waarde van minder dan 25 miljoen EUR met twee jaar worden uitgesteld.
- (34) Voor de toepassing van de bepalingen inzake openbare aanbestedingen mogen aanbestedende diensten of aanbestedende instanties, indien een product onder een krachtens Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad³⁶ vastgestelde gedelegeerde handeling valt, alleen die producten aankopen die aan de verplichting van artikel 7, lid 2, van die verordening voldoen.

³³ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

³⁴ Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 243).

³⁵ Mededeling van de Commissie: Richtsnoeren voor de deelname van inschrijvers en goederen uit derde landen aan de aanbestedingsmarkt van de EU (C(2019) 5494 final van 24 juli 2019).

³⁶ Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EU (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 1).

- (35) Huishoudens en eindgebruikers vormen een essentieel deel van de vraag van de Unie naar eindproducten met nettonultechnologie en overheidssteunregelingen om de aankoop van dergelijke producten door huishoudens te stimuleren, met name voor kwetsbare huishoudens en consumenten en huishoudens en consumenten met een laag en lager middeninkomen, zijn belangrijke instrumenten om de groene transitie te versnellen. In het kader van het in de EU-strategie voor zonne-energie³⁷ aangekondigde initiatief voor zonnepaneeldaken moeten de lidstaten bijvoorbeeld nationale steunprogramma's opzetten om de grootschalige uitrol van zonne-energie op daken te ondersteunen. In het REPowerEU-plan riep de Commissie de lidstaten op om ten volle gebruik te maken van ondersteunende maatregelen die de omschakeling op warmtepompen aanmoedigen. Dergelijke steunregelingen die op nationaal niveau door de lidstaten of lokaal door lokale of regionale overheden worden opgezet, moeten ook bijdragen tot het vergroten van de duurzaamheid en veerkracht van de nettonultechnologieën van de EU. Overheidsinstanties moeten begunstigden bijvoorbeeld een hogere financiële compensatie bieden voor de aankoop van eindproducten met nettonultechnologie die een grotere bijdrage zullen leveren aan de veerkracht in de Unie. Overheidsinstanties moeten ervoor zorgen dat hun regelingen open, transparant en niet-discriminerend zijn, zodat zij bijdragen tot een grotere vraag naar nettonultechnologieproducten in de Unie. Overheidsinstanties moeten daarnaast de aanvullende financiële compensatie voor dergelijke producten beperken om de uitrol van nettonultechnologieën in de Unie niet te vertragen. Om de efficiëntie van dergelijke regelingen te vergroten, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat informatie gemakkelijk toegankelijk is voor zowel consumenten als fabrikanten van nettonultechnologie op een gratis website. Gebruikmaking door overheidsinstanties van de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht in het kader van op consumenten of huishoudens gerichte regelingen mag geen afbreuk doen aan de staatssteunregels en de WTO-regels inzake subsidies.
- (36) Bij het ontwerpen van regelingen die ten goede komen aan huishoudens of consumenten en die de aankoop van eindproducten met nettonultechnologie zoals gedefinieerd in deze verordening stimuleren, moeten lidstaten, regionale of lokale autoriteiten, publiekrechtelijke instellingen of samenwerkingsverbanden bestaande uit een of meer van deze autoriteiten of een of meer van deze instellingen, ervoor zorgen dat de internationale verbintenissen van de Unie worden nageleefd, onder meer door ervoor te zorgen dat de regelingen niet een omvang bereiken die de belangen van WTO-leden ernstig schaadt.

³⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. EU-strategie voor zonne-energie (COM(2022) 221 final van 18 mei 2022).

- (37) De Commissie kan de lidstaten ook bijstaan bij het ontwerpen van op huishoudens en consumenten gerichte regelingen om synergieën tot stand te brengen en beste praktijken uit te wisselen. Het platform voor nettonultechnologie in Europa moet ook een belangrijke rol spelen om ervoor te zorgen dat de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht door lidstaten en overheidsinstanties in hun praktijken inzake openbare aanbestedingen en veilingen wordt geïntegreerd. Het platform moet richtsnoeren verstrekken en beste praktijken vaststellen voor het definiëren en toepassen van de bijdrage, met concrete en specifieke voorbeelden.
- (38) Om de industrie in staat te stellen zijn productie tijdig aan te passen, moeten aanbestedende diensten en instanties de markt vooraf informeren over hun geraamde aankoopbehoeften inzake nettonultechnologieproducten.
- (38a) Naast maatregelen die gericht zijn op de vraag van de overheid en huishoudens, zou de Unie maatregelen kunnen overwegen om de uitrol van nettonultechnologieën in de industriële waardeketens van de EU te vergemakkelijken, met bijzondere aandacht voor kmo's, met name door vraag en aanbod van de industrie beter op elkaar af te stemmen.
- (39) Zoals aangegeven in de op 1 februari 2023 bekendgemaakte mededeling over een industrieel plan voor de Green Deal voor het nettonultijdperk staat het marktaandeel van de EU-industrie onder sterke druk, omdat subsidies in derde landen het speelveld verstoren. Dit vertaalt zich in de behoefte aan een snelle en ambitieuze reactie van de Unie betreffende de modernisering van haar rechtskader.

(40) Toegang tot financiering is van cruciaal belang voor het waarborgen van de open strategische autonomie van de Unie en voor het tot stand brengen van een solide productiebasis voor nettonultechnologieën en de bijbehorende toeleveringsketens in de hele Unie. De meeste van de investeringen die nodig zijn om de doelstellingen van de Green Deal te verwezenlijken, zullen afkomstig zijn van particulier kapitaal³⁸ dat zowel wordt aangetrokken door het groeipotentieel van het nettonulecosysteem als door een stabiel en ambitieus beleidskader. Goed functionerende, diepe en geïntegreerde kapitaalmarkten zullen daarom van essentieel belang zijn om de benodigde middelen voor de groene transitie en projecten voor de productie van nettonultechnologie aan te trekken en naar de juiste projecten te helpen voeren. Snelle vooruitgang in de richting van de kapitaalmarktenunie is dus noodzakelijk om de EU in staat te stellen haar doelstellingen inzake een nettonuluitstoot te verwezenlijken. De agenda voor duurzame financiering (en gemengde financiering) speelt eveneens een cruciale rol bij het opschalen van investeringen in nettonultechnologieën in de waardeketens, en waarborgt het concurrentievermogen van de sector.

³⁸ Werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Identifying Europe’s recovery needs”, behorend bij de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s – Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie, SWD(2020) 98 final van 27 mei 2020.

(41) Particuliere investeringen door bedrijven en financiële investeerders zijn van essentieel belang. Indien particuliere investeringen alleen niet volstaan, kan voor de doeltreffende uitrol van projecten voor de productie van nettonultechnologie overheidssteun nodig zijn, bijvoorbeeld in de vorm van garanties, leningen of investeringen in eigen vermogen en quasi-eigenvermogen, waarbij verstoringen op de interne markt worden vermeden. Indien deze overheidssteun de vorm van staatssteun heeft, moet die steun een stimulerend effect hebben en noodzakelijk, doelgericht, tijdelijk, passend en evenredig zijn, waarbij de mededinging en de cohesie op de interne markt in stand worden gehouden. De bestaande richtsnoeren inzake staatssteun, die onlangs grondig zijn herzien in overeenstemming met de doelstellingen van de dubbele transitie, bieden ruime mogelijkheden om onder bepaalde voorwaarden investeringen te ondersteunen voor projecten die binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen. De lidstaten kunnen een belangrijke rol spelen bij het vergemakkelijken van de toegang tot financiering voor projecten voor de productie van nettonultechnologieën door marktfalen aan te pakken met gerichte en tijdelijke staatssteun. Het op 9 maart 2023 aangenomen tijdelijke crisis- en transitiekader voor staatssteun moet zorgen voor een gelijk speelveld binnen de interne markt, gericht op de sectoren waar een risico van verplaatsing naar een derde land is vastgesteld, dat ook evenredig is in termen van steunbedragen. Het zou de lidstaten in staat stellen regelingen in te voeren ter ondersteuning van nieuwe investeringen in productiefaciliteiten in welomschreven strategische nettonulsectoren, onder meer via belastingvoordelen.

Het toegestane steunbedrag kan worden aangepast door hogere steunintensiteiten en steunplafonds indien de investering plaatsvindt in steungebieden, om bij te dragen tot de doelstelling van convergentie tussen lidstaten en regio's. Er moeten passende voorwaarden gelden om de concrete risico's van verlegging van de investering buiten de EER te verifiëren en om na te gaan of er geen risico van verplaatsing binnen de EER bestaat. Om daartoe nationale middelen vrij te maken, kunnen de lidstaten een deel van de ETS-inkomsten gebruiken die de lidstaten in dat geval moeten toewijzen voor klimaatgerelateerde doeleinden.

- (41a) Overheidssteun moet worden gebruikt om specifieke vastgestelde tekortkomingen van de markt of suboptimale investeringsituaties op proportionele wijze aan te pakken, en de acties mogen particuliere financiering niet overlappen of verdringen, noch de mededinging op de interne markt verstoren. De acties moeten een duidelijke meerwaarde voor de Unie hebben. Overheidsinvesteringen kunnen met name gericht zijn op het investeren in noodzakelijke infrastructuur, het bevorderen van innovatie en het opschalen van baanbrekende technologieën.
- (42) Verschillende financieringsprogramma's van de Unie, zoals de herstel- en veerkrachtfaciliteit, InvestEU, de programma's van het cohesiebeleid, of het innovatiefonds, zijn ook inzetbaar voor de financiering van investeringen in projecten voor de productie van nettonultechnologie.
- (43) In het kader van de gewijzigde verordening betreffende de herstel- en veerkrachtfaciliteit³⁹ werd aan de lidstaten nog eens 20 miljard EUR aan niet-terugvorderbare steun ter beschikking gesteld om de energie-efficiëntie te bevorderen en fossiele brandstoffen te vervangen, onder meer via EU-projecten voor een nettonulindustrie. Zoals vermeld in de richtsnoeren van de Commissie betreffende de REPowerEU-hoofdstukken⁴⁰ worden de lidstaten aangemoedigd om in het REPowerEU-hoofdstuk van hun herstel- en veerkrachtplannen maatregelen op te nemen ter ondersteuning van investeringen in de productie van nettonultechnologieën en industriële innovatie, overeenkomstig Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad⁴¹.
- (44) InvestEU is het toonaangevende programma van de EU op het gebied van het stimuleren van investeringen, met name in de groene en de digitale transitie, door financiering en technische bijstand te verlenen, bijvoorbeeld door middel van blendingmechanismen. Een dergelijke aanpak draagt bij tot het aantrekken van extra publiek en particulier kapitaal. Daarnaast worden de lidstaten aangemoedigd om bij te dragen via het lidstaatcompartiment van InvestEU om ondersteuning te bieden voor financiële producten die beschikbaar zijn voor de productie van nettonultechnologie, onverminderd de toepasselijke staatssteunregels.

³⁹ Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1).

⁴⁰ Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor herstel- en veerkrachtplannen in het kader van REPowerEU, 2023/C 80/01 (PB C 80 van 3.3.2023, blz. 1).

⁴¹ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17).

- (45) De lidstaten kunnen steun verlenen uit programma's in het kader van het cohesiebeleid, in overeenstemming met de toepasselijke regels van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad⁴², om de benutting van strategische nettonulprojecten in minder ontwikkelde en overgangsregio's aan te moedigen door middel van investeringspakketten voor infrastructuur, productieve investeringen in innovatie, productiecapaciteit in kmo's, diensten, opleidings- en bijscholingsmaatregelen, met inbegrip van steun voor capaciteitsopbouw bij overheidsinstanties en promotoren. De in de programma's vastgestelde toepasselijke medefinancieringspercentages kunnen tot 85 % oplopen voor minder ontwikkelde regio's en tot 60 % of 70 % voor overgangsregio's, afhankelijk van het desbetreffende fonds en de status van de regio, maar de lidstaten mogen deze plafonds op het niveau van het project overschrijden, waar dat op grond van de staatssteunregels toegestaan is. Het instrument voor technische ondersteuning kan de lidstaten en de regio's helpen bij het opstellen van groeistrategieën voor een nettonulindustrie, het verbeteren van het ondernemingsklimaat, het beperken van de administratieve formaliteiten en het versnellen van de vergunningverlening. De lidstaten moeten worden aangemoedigd om de duurzaamheid van strategische nettonulprojecten te bevorderen door deze investeringen in Europese waardeketens te integreren, met name waar op interregionale en grensoverschrijdende samenwerkingsnetwerken kan worden voortgebouwd.
- (46) Het innovatiefonds biedt nog een veelbelovende en kostenefficiënte manier om de opschaling van de productie en toepassing van hernieuwbare waterstof en andere strategische nettonultechnologieën in Europa te ondersteunen, met inbegrip van innovatieve projecten met een positief klimaateffect in de maritieme en luchtvaartsector, waardoor de soevereiniteit van Europa op het gebied van cruciale technologieën voor klimaatactie en energiezekerheid wordt versterkt.

⁴² Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159).

- (48) Om de beperkingen van de huidige versnipperde inspanningen op het gebied van publieke en particuliere investeringen weg te nemen en integratie en rendement op investering te bevorderen, moeten de Commissie en de lidstaten de bestaande financieringsprogramma's op Unie- en nationaal niveau beter coördineren en synergieën tot stand brengen en zorgen voor een betere coördinatie en samenwerking met de industrie en belangrijke belanghebbenden uit de particuliere sector. Het platform voor nettonultechnologie in Europa heeft een belangrijke rol te spelen bij het opstellen van een alomvattend overzicht van de beschikbare en relevante financieringsmogelijkheden en bij het overleg over de individuele financieringsbehoeften van strategische nettonulprojecten.
- (59) Ruimtegegevens en -diensten die zijn afgeleid van de in het kader van het ruimtevaartprogramma van de EU, en met name Copernicus, geleverde gegevens, worden voor zover mogelijk gebruikt om informatie te verstrekken met betrekking tot de geologie, biologie, ecologie, sociaal-economische ontwikkeling en de beschikbaarheid van hulpbronnen voor milieubeoordelingen en -vergunningen; dergelijke gegevens en diensten, en met name de capaciteit in het kader van Copernicus voor monitoring en verificatie van antropogene CO₂-emissies, zijn van het grootste belang voor de beoordeling van het effect van industriële projecten en het effect van putten van antropogene CO₂ op de mondiale concentraties en stromen van broeikasgassen.
- (61) Waterstofvalleien met toepassingen voor eindgebruik in de industrie spelen een belangrijke rol bij het koolstofvrij maken van de energie-intensieve industrieën. In REPowerEU is de doelstelling opgenomen om het aantal waterstofvalleien in de Unie te verdubbelen. Om deze doelstelling te verwezenlijken, moeten de lidstaten de vergunningverleningsprocessen versnellen, testomgevingen overwegen en toegang tot financiering tot een prioriteit maken. Om de veerkracht van de nettonulindustrie te vergroten, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de waterstofvalleien over de grenzen van de lidstaten heen met elkaar verbonden worden. Industriële installaties die hun eigen energie produceren en een positieve bijdrage kunnen leveren aan de productie van elektriciteit, moeten worden aangemoedigd om als energieproducenten te leveren aan het slimme elektriciteitsnet door de regelgevingsvereisten te vereenvoudigen.

(62) Testomgevingen voor nettonultechnologie kunnen een belangrijk instrument zijn om innovatie op het gebied van nettonultechnologieën en leren op regelgevingsgebied te bevorderen. Innovatie moet worden gestimuleerd door ruimte te bieden voor experimenten, omdat de beschikbare wetenschappelijke resultaten nog in een gecontroleerde reële omgeving moeten worden getest. Er moeten testomgevingen worden opgezet om innovatieve nettonultechnologieën of andere innovatieve technologieën met potentieel om de transitie naar een klimaatneutrale, schone economie mogelijk te maken en strategische afhankelijkheden af te bouwen, gedurende een beperkte periode in een gecontroleerde omgeving te testen, zodat het leren op regelgevingsgebied en het potentieel voor opschaling en bredere toepassing worden bevorderd. Er moet daarvoor een evenwicht worden gevonden tussen rechtszekerheid voor deelnemers aan de testomgevingen voor nettonultechnologie en de verwezenlijking van de doelstellingen van het Unierecht. De lidstaten moeten in hun nationale wetgeving afwijkingen van testomgevingen voor nettonultechnologie kunnen toestaan, waarbij in ieder geval moet worden gewaarborgd dat het Unierecht en de in het nationale recht vastgelegde essentiële eisen inzake nettonultechnologie worden nageleefd. De Commissie zal in 2023 richtsnoeren voor testomgevingen uitbrengen, zoals aangekondigd in de nieuwe Europese innovatieagenda, om de lidstaten te ondersteunen bij de voorbereiding van de testomgevingen voor nettonultechnologie. Die innovatieve technologieën kunnen uiteindelijk essentieel worden om de doelstelling van de Unie inzake klimaatneutraliteit te verwezenlijken en de voorzieningszekerheid en de veerkracht van het energiesysteem van de Unie te waarborgen.

- (64) Het opschalen van de waarde- en toeleveringsketens van de Europese industrieën voor nettonultechnologie vereist aanzienlijke extra aantallen gekwalificeerde werknemers, wat significante investeringsbehoeften met zich meebrengt op het gebied van bij- en omscholing, onder meer voor beroepsonderwijs en -opleiding. Dit moet bijdragen tot het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid, in overeenstemming met de doelstellingen betreffende werkgelegenheid en opleiding van de Europese pijler van sociale rechten. De energietransitie vraagt om een aanzienlijke toename van het aantal gekwalificeerde werknemers in een flink aantal sectoren, waaronder hernieuwbare energie en energieopslag en grondstoffen, en biedt een groot potentieel voor het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid. Volgens het Europees strategisch plan voor energietechnologie van de Commissie⁴³ zijn er in 2030 alleen al voor de productie in de subsector voor waterstoftechnologieën op basis van brandstofcellen naar schatting 180 000 opgeleide werknemers, technici en ingenieurs nodig. In de sector voor fotovoltaïsche zonne-energie zouden alleen al in de productie tot 66 000 banen moeten worden ingevuld. Het Europees netwerk van diensten voor arbeidsvoorziening (Eures) verstrekt informatie en advies en richt zich op werving of plaatsing ten gunste van werknemers en werkgevers, en is ook grensoverschrijdend op de interne markt actief.

⁴³ Europese Commissie, directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie, Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek, “The strategic energy technology (SET) plan”, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>.

(65) Aangezien een versterking van de productiecapaciteit van belangrijke nettonul-technologieën in de Unie niet mogelijk zal zijn zonder een aanzienlijke gekwalificeerde beroepsbevolking, is het noodzakelijk maatregelen te nemen om de activering van meer mensen op de arbeidsmarkt te stimuleren, met name wat betreft vrouwen, NEET-jongeren (jongeren die geen onderwijs en geen opleiding volgen en geen werk hebben), ouderen en personen met een handicap. Daarnaast is, voor werknemers in teruglopende of overbodig geworden sectoren, specifieke steun bij de overstap naar een nieuwe baan belangrijk, in overeenstemming met de doelstellingen van de aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit. Dit betekent dat moet worden geïnvesteerd in vaardigheden en in het scheppen van de hoogwaardige werkgelegenheid die voor de nettonultechnologieën in de Unie nodig zijn. Voortbouwend op en met de opgedane kennis in het kader van bestaande initiatieven zoals het Europees pact voor vaardigheden, activiteiten op EU-niveau op het gebied van informatie over en prognoses betreffende vaardigheden, bijvoorbeeld door het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop) en de Europese Arbeidsautoriteit, en de blauwdrukken voor sectorale samenwerking op het gebied van vaardigheden, is het de bedoeling alle actoren te mobiliseren en op alle vaardighedenniveaus de vereiste opleiding te bieden: de instanties van de lidstaten, ook op regionaal en lokaal niveau, aanbieders van onderwijs en opleidingen, sociale en economische partners en het bedrijfsleven, en met name kmo's, om de behoeften aan vaardigheden vast te stellen, onderwijs- en opleidingsprogramma's te ontwikkelen en deze snel operationeel te krijgen en op grote schaal in te zetten. Strategische nettonulprojecten spelen in dit verband een belangrijke rol. De lidstaten en de Commissie kunnen zorgen voor financiële steun, onder meer door de mogelijkheden van de Uniebegroting te benutten via instrumenten zoals het Europees Sociaal Fonds Plus, het Fonds voor een rechtvaardige transitie, Europese fondsen voor regionale ontwikkeling, de herstel- en veerkrachtfaciliteit, het moderniseringsfonds, REPowerEU en het programma voor de eengemaakte markt.

- (66) Er moeten Europese academies voor nettonultechnologie worden opgericht om onderwijs- en opleidingsprogramma's, inhoud en materialen te ontwikkelen, evenals de credentials waaruit blijkt dat deze zijn gebruikt, om de voor belangrijke waardeketens voor nettonultechnologie benodigde werkenden van alle leeftijden bij en om te scholen, en deze programma's, inhoud en materialen aan te bieden aan geschikte onderwijs- en opleidingsaanbieders in de lidstaten voor vrijwillig gebruik. Nettonulacademies zijn organisaties, consortia of projecten van relevante belanghebbenden waaraan door de Europese Commissie startfinanciering wordt verstrekt. Deze academies moeten een faciliterende rol spelen, met volledige inachtneming van de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de leerinhoud en de opzet van het onderwijsstelsel en voor de inhoud en de organisatie van de beroepsopleiding. De academies moeten onderwijs- en opleidingsprogramma's, inhoud en materialen aanbieden die onderwijs- en opleidingsaanbieders, economische en sociale partners en andere actoren die betrokken zijn bij bij- en omscholing in de lidstaten, zoals openbare diensten voor arbeidsvoorziening, kunnen gebruiken indien zij dit nuttig achten. De economische en sociale partners moeten bij het ontwikkelen van opleidingsprogramma's worden betrokken om de relevantie ervan te waarborgen en het gebruik ervan te stimuleren. De academies moeten aanmoedigen dat er naast andere vereiste vaardigheden ook transversale vaardigheden worden aangeleerd die beroepsmobiliteit bevorderen. De academies zullen ernaar streven de kwaliteit te ondersteunen van het onderwijs en de opleiding die door onderwijs- en opleidingsaanbieders in de lidstaten worden aangeboden met behulp van door de academies ontwikkelde leerprogramma's, inhoud en materialen, onder meer door hun opleiders op te leiden.

- (66a) Om de transparantie en overdraagbaarheid van vaardigheden en de mobiliteit van werknemers te ondersteunen, zullen de Europese academies voor nettonultechnologie credentials, waaronder microcredentials, ontwikkelen en de uitrol daarvan door onderwijs- en opleidingsaanbieders bevorderen om de leerprestaties inzichtelijk te maken. De door de Europese academies voor nettonultechnologie ontwikkelde credentials kunnen worden afgegeven door onderwijs- en opleidingsaanbieders in de lidstaten of door uitreikende instanties in de lidstaten, indien een door de academies ontwikkeld onderwijs- en opleidingsprogramma met succes is afgerond. De credentials kunnen worden afgegeven in de vorm van Europese credentials voor leerprestaties en zouden kunnen worden geïntegreerd in Europass-profielen en, indien van toepassing en relevant, in nationale kwalificatiekaders worden opgenomen. Voortdurende om- en bijscholing die via de academies en de betrokken onderwijs- en opleidingsaanbieders voor hun grondgebied wordt aangeboden, kan door de lidstaten worden aangemoedigd, bijvoorbeeld via nationale programma's of Uniefinanciering.
- (67) Hoewel het bij gebrek aan specifieke bepalingen in het Unierecht met minimum-opleidingseisen voor de toegang tot of de uitoefening van een gereguleerd beroep aan de lidstaten is om te beslissen of en hoe een beroep wordt gereguleerd, mogen nationale regels voor de toegang tot gereguleerde beroepen geen ongerechtvaardigde of onevenredige belemmering voor de uitoefening van die grondrechten vormen. De bevoegdheid om de toegang tot een beroep te reglementeren moet worden uitgeoefend binnen de grenzen van de beginselen van non-discriminatie en evenredigheid, overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/958 van het Europees Parlement en de Raad van 28 juni 2018 betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de vaststelling van een nieuwe reglementering van beroepen.
- (68) Indien lidstaten vaststellen dat de door de Europese academies voor nettonultechnologie ontwikkelde leerprogramma's leiden tot credentials die overeenstemmen met de kennis, vaardigheden en competenties die vereist zijn voor de toegang tot een gereguleerd beroep of tot activiteiten die deel uitmaken van een gereguleerd beroep, moeten de lidstaten, om de mobiliteit in strategische nettonulberoepen te vergemakkelijken, deze credentials behandelen als staving van opleidingstitels waar zij het attest van zijn, in overeenstemming met Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

- (69) Op het niveau van de Unie moet een platform voor nettonultechnologie in Europa worden opgericht, dat zal bestaan uit de lidstaten en wordt voorgezeten door de Commissie. Het platform voor nettonultechnologie in Europa kan de Commissie en de lidstaten adviseren en bijstaan bij specifieke kwesties en een referentie-instantie vormen waarbinnen de Commissie en de lidstaten hun optreden coördineren en de uitwisseling van informatie over kwesties in verband met deze verordening vergemakkelijkt wordt. Het platform voor nettonultechnologie in Europa moet de in deze verordening beschreven taken verder uitvoeren, met name met betrekking tot vergunningverlening, met inbegrip van centrale contactpunten, strategische nettonulprojecten, coördinatie van financiering, markttoegang, vaardigheden en testomgevingen voor nettonultechnologie, alsmede raadpleging van de Commissie bij de beoordeling van de haalbaarheid en de evenredigheid van het voorstellen van maatregelen indien de Commissie concludeert dat de algemene doelstellingen van de verordening waarschijnlijk niet zullen worden verwezenlijkt. Zo nodig kan het platform permanente of tijdelijke subgroepen oprichten en derden uitnodigen, zoals deskundigen of vertegenwoordigers van nettonulindustrieën en sociale en economische partners.
- (69a) Waar passend en nuttig moet het platform voor nettonultechnologie in Europa streven naar nauwe samenwerking met andere relevante initiatieven, platforms en groepen van de Commissie, teneinde synergieën tot stand te brengen, deskundigheid te delen, informatie uit te wisselen en de betrokkenheid van belanghebbenden te bevorderen, en daarbij dubbel werk en overlappingsen vermijden. Het platform zal samenwerken met de bestaande industriële allianties in de EU en zo aan de werkzaamheden van deze allianties bijdragen door de lidstaten hierbij te betrekken. Belangrijke allianties voor samenwerking met het platform zijn de Europese alliantie voor batterijen, de Europese alliantie voor de fotovoltaïsche zonne-energiesector, de Europese alliantie voor schone waterstof, de alliantie voor een emissievrije luchtvaart, de alliantie voor processors en halfgeleider-technologieën en de alliantie van industrieën in de waardeketen voor hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen. Sectoren die momenteel niet vertegenwoordigd zijn in industriële allianties, profiteren eveneens van het gestructureerde kader dat het platform voor nettonultechnologie in Europa biedt. Wat strategische nettonulpartnerschappen betreft, wordt, waar dat relevant is, in nauwe samenwerking met de raad kritieke grondstoffen voorzien.

- (70) In het kader van het industrieel plan voor de Green Deal kondigde de Commissie al haar voornemen aan om industriële partnerschappen te ontwikkelen met betrekking tot nettonultechnologieën, om de wereldwijde toepassing van nettonultechnologieën te bevorderen en de rol van de industriële capaciteiten van de EU bij het effenen van de weg voor de wereldwijde transitie naar schone energie te ondersteunen. De Commissie en de lidstaten kunnen de partnerschappen binnen het platform coördineren door relevante bestaande partnerschappen en processen te bespreken, zoals groene partnerschappen, energiedialogen en andere vormen van bestaande bilaterale contractuele regelingen, alsook mogelijke synergieën met relevante bilaterale overeenkomsten van de lidstaten met derde landen te onderzoeken.
- (71) De Unie moet ernaar streven de internationale handel en investeringen in nettonultechnologieën te diversifiëren en te stimuleren en wereldwijd hoge sociale en milieunormen te bevorderen. Dit moet gebeuren in nauwe samenwerking en in partnerschap met gelijkgezinde landen. Evenzo moeten er in nauwe samenwerking met partnerlanden en als deel van een open maar assertieve aanpak alsmede op basis van wederkerigheid en gemeenschappelijke belangen, sterkere inspanningen worden geleverd op het gebied van onderzoek en innovatie om nettonultechnologieën te ontwikkelen en uit te rollen.
- (72) In het geval dat in deze verordening aan de Commissie de bevoegdheid wordt verleend om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie handelingen vast te stellen, is het van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de in het interinstitutionele akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016 vastgelegde beginselen. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die de gedelegeerde handelingen voorbereiden.
- (73) Voor zover een van de in deze verordening bedoelde maatregelen staatssteun vormt, doen de bepalingen betreffende dergelijke maatregelen geen afbreuk aan de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag.

- (74) Daar de doelstelling van deze verordening niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt maar wegens de omvang of de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstelling te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk I
Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Artikel 1

Onderwerp

1. Het algemene doel van deze verordening is de werking van de interne markt te verbeteren door een kader vast te stellen om de toegang van de Unie tot een zekere en duurzame toeleveringsstroom voor de nettonultechnologieën te waarborgen en tegelijkertijd bij te dragen aan de verwezenlijking van de doelstelling van de Unie voor 2030 om de nettobroeikasgasemissies van de Unie met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990 en van de doelstelling van de Unie om uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken.
2. Teneinde bij te dragen aan het bereiken van het in lid 1 genoemde algemene doel, bevat deze verordening maatregelen die zijn gericht op:
 - a) verkleining van het risico op haperingen in de toelevering in samenhang met nettonultechnologie, die waarschijnlijk leiden tot verstoring van de mededinging en versnippering van de interne markt, met name door de productiecapaciteit in samenhang met nettonultechnologieën en hun waardeketens in kaart te brengen en de opschaling ervan te ondersteunen;
 - b) stimulering van de vraag naar duurzame en veerkrachtige nettonultechnologieën door middel van overheidsopdrachten, veilingen en andere vormen van overheidsinterventies;
 - c) verbetering van vaardigheden door ondersteuning van nettonulacademies, met het oog op behoud en creatie van hoogwaardige banen;
 - d) ondersteuning van innovatie door het opzetten van testomgevingen voor nettonultechnologie;
 - e) vergroting van het vermogen van de Unie om het voorzieningsrisico met betrekking tot nettonultechnologieën te monitoren en te beperken.
- 2 bis. Deze verordening is ook gericht op de totstandbrenging van een Uniemarkt voor CO₂-opslagdiensten.

Artikel 2
Toepassingsgebied

Deze verordening is van toepassing op nettonultechnologieën, met uitzondering van de artikelen 26 en 27 van deze verordening, die slechts van toepassing zijn op innovatieve nettonultechnologieën en andere innovatieve technologieën die de transitie naar een klimaatneutrale, schone economie mogelijk kunnen maken en strategische afhankelijkheden kunnen verminderen. Kritieke grondstoffen die onder het toepassingsgebied van Verordening (EU).../... [voetnoot toevoegen met publicatiegegevens van de verordening kritieke grondstoffen] vallen, zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van deze verordening.

In het geval van faciliteiten voor geïntegreerde productie die materialen produceren die zowel onder het toepassingsgebied van de [verordening kritieke grondstoffen] als onder deze verordening vallen, wordt op basis van het eindproduct van de betreffende faciliteit bepaald welke verordening van toepassing is.

Artikel 3
Definities

1. Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:
 - a) “nettonultechnologieën”: alle in artikel 3 bis genoemde technologieën die eindproducten zijn, of specifieke componenten of specifieke machines die in de eerste plaats voor de productie van die producten worden gebruikt, en die een niveau van technologische paraatheid van ten minste 8 hebben bereikt;
 - a bis) “strategische nettonultechnologie”: alle in artikel 3 ter, lid 1, genoemde technologieën die eindproducten zijn, of specifieke componenten of specifieke machines die in de eerste plaats voor de productie van die producten worden gebruikt, en die een niveau van technologische paraatheid van ten minste 8 hebben bereikt;

- a ter) “in de eerste plaats gebruikt”: eindproducten en specifieke componenten die essentieel zijn voor de productie van nettonultechnologieën, zoals vermeld in bijlage X, of eindproducten, specifieke componenten en specifieke machines die op basis van door de projectpromotor aan een nationale bevoegde instantie verstrekt bewijsmateriaal, zoals marktstudies of afnameovereenkomsten, essentieel zijn voor de productie van nettonultechnologieën;
- a quater) “hernieuwbare energie”: “hernieuwbare energie” zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen;
- a quater bis) “hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong”: hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong zoals gedefinieerd in [artikel XX RED II Herziening];
- a quinquies) “duurzame alternatieve brandstoffen”: brandstoffen die bestemd zijn voor de luchtvaartsector zoals bedoeld in artikel 3, leden 7, 13 en 17, van [verordening RefuelEU Luchtvaart] of brandstoffen die bestemd zijn voor de zeevaart zoals bepaald in artikel 10, leden 1 en 2, van [verordening FuelEU Zeevaart];
- a sexies) “transformatieve industriële decarbonisatietechnologieën”: het opschalen van de productiecapaciteit voor transformatieve industriële technologieën die worden gebruikt om de uitstoot uitgedrukt in CO₂-eq afkomstig van energie-intensieve activiteiten in de sectoren staal, aluminium, non-ferrometalen, chemische basisproducten, cement, kalk, glas, keramiek, meststoffen en papier aanzienlijk en permanent te verminderen, voor zover dat technisch haalbaar is;
- a septies) “biotechnologische klimaat- en energieoplossingen”: technologieën die verankerd zijn in het gebruik van levende organismen, zoals enzymen, micro-organismen en bacteriecultuur die de CO₂-emissies kunnen verminderen door energie-intensieve fossiele of op chemische stoffen gebaseerde productiemiddelen te vervangen in industriële productieprocessen die onder meer van belang zijn voor het afvangen van koolstof en de productie van biobrandstoffen;
- b) “component”: een onderdeel van een nettonultechnologie dat door een bedrijf wordt vervaardigd en verhandeld, met inbegrip van verwerkte materialen;

- b bis) “verwerkt materiaal”: materiaal dat zich in een gevorderd verwerkingsstadium bevindt, met uitzondering van kritieke grondstoffen die onder de verordening kritieke grondstoffen vallen, en dat is ontworpen om een specifieke functie in een nettonultechnologie te vervullen;
- c) “innovatieve nettonultechnologieën”: technologieën die voldoen aan de definitie van “nettonultechnologieën”, behalve dat zij niet een niveau van technologische paraatheid van ten minste 8 hebben bereikt, en die wezenlijke innovatie met zich meebrengen, momenteel niet op de markt beschikbaar zijn en voldoende geavanceerd zijn om te worden getest in een gecontroleerde omgeving;
- c bis) “andere innovatieve technologieën”: energie- of klimaatgerelateerde technologieën met bewezen potentieel om bij te dragen tot het koolstofvrij maken van industriële of energiesystemen en om strategische afhankelijkheden te verminderen, die wezenlijke innovatie met zich meebrengen, momenteel niet op de Europese markt beschikbaar zijn en voldoende geavanceerd zijn om te worden getest in een gecontroleerde omgeving, maar die niet een niveau van technologische paraatheid van ten minste 8 hebben bereikt;
- d) “project voor de productie van nettonultechnologie” of “productieproject”: een geplande commerciële faciliteit of uitbreiding of herbestemming van een bestaande faciliteit voor de productie van nettonultechnologieën;
- e) “strategisch nettonulproject”: een project voor de productie van nettonultechnologie, een CO₂-opslagproject of een infrastructuurproject voor het vervoer van CO₂, dat zich in de Unie bevindt en dat een lidstaat overeenkomstig de artikelen 10 en 11 als een strategisch nettonulproject heeft erkend;

- f) “vergunningverleningsproces”: een proces dat alle vergunningen omvat voor het bouwen, uitbreiden, wijzigen en exploiteren van projecten voor de productie van nettonultechnologie en strategische projecten, en dat alle aanvragen en procedures omvat vanaf de bevestiging van de volledigheid van de aanvraag tot de kennisgeving van het raambesluit. Voor de geologische opslag van CO₂ wordt met het vergunningverleningsproces het vergunningverleningsproces voor opslag bedoeld, dat bestaat uit het verwerken van alle noodzakelijke vergunningen voor oppervlakte-installaties die op een opslaglocatie moeten worden geëxploiteerd (bouwvergunning, vergunning voor leidingen...) en de milieuvergunning voor de injectie en opslag van CO₂, en dat is voltooid overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide en tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG van de Raad, de Richtlijnen 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG en 2008/1/EG en Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad;
- g) “raambesluit”: een door instanties van een lidstaat genomen besluit of verzameling van besluiten waarin wordt bepaald of een projectpromotor vergunning voor de uitvoering van een project voor de productie van nettonultechnologie krijgt, onverminderd alle besluiten die worden genomen in de context van beroepsprocedures;
- h) “projectpromotor”: een onderneming die of consortium van ondernemingen dat een project voor de productie van nettonultechnologie of een strategisch nettonulproject ontwikkelt;
- i) “testomgeving voor nettonultechnologie”: een regeling die ondernemingen in staat stelt innovatieve nettonultechnologieën en andere innovatieve technologieën te testen in een gecontroleerde omgeving onder reële omstandigheden, in het kader van een specifiek plan dat door een bevoegde instantie wordt ontwikkeld en gemonitord;
- j) “niveau van technologische paraatheid”: een methode om de rijpheid van technologieën in te schatten overeenkomstig de door het Internationaal Energieagentschap gebruikte classificatie;
- k) “betrokken instanties”: instanties die volgens het nationaal recht betrokken zijn bij de afgifte van vergunningen als onderdeel van het vergunningverleningsproces als beschreven onder punt f);

- l) “openbare aanbestedingsprocedure”: een van de volgende procedures:
- i) alle soorten gunningsprocedures die vallen onder Richtlijn 2014/24/EU wat betreft het sluiten van een overheidsopdracht, of onder Richtlijn 2014/25/EU wat betreft het sluiten van een opdracht voor werken, leveringen en diensten;
 - ii) een procedure voor de gunning van een concessie voor werken of diensten die valt onder Richtlijn 2014/23/EU;
- m) “aanbestedende dienst”, in het kader van aanbestedingsprocedures: een aanbestedende dienst zoals gedefinieerd in artikel 6 van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 2, lid 1, punt 1, van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 3 van Richtlijn 2014/25/EU;
- n) “aanbestedende instantie”, in het kader van aanbestedingsprocedures: een aanbestedende instantie zoals gedefinieerd in artikel 7 van Richtlijn 2014/23/EU en artikel 4 van Richtlijn 2014/25/EU;
- o) “opdracht”, in het kader van openbare aanbestedingsprocedures: een overheidsopdracht zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt 5), van Richtlijn 2014/24/EU, “opdrachten” in de zin van “opdrachten voor werken, leveringen en diensten” zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van Richtlijn 2014/25/EU en “concessies” in de zin van artikel 5, punt 1), van Richtlijn 2014/23/EU;
- p) “veiling”: een mechanisme voor openbare aanbestedingsprocedures ter ondersteuning van de productie of het verbruik van energie uit hernieuwbare bronnen, dat niet onder de Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU en 2009/81/EG valt;
- q) “CO₂-injectiecapaciteit”: de hoeveelheid CO₂ die jaarlijks kan worden geïnjecteerd in een operationele geologische opslaglocatie, waarvoor krachtens Richtlijn 2009/31/EG een vergunning is verleend, met als doel emissies te verminderen of meer koolstofverwijderingen te realiseren, met name voor grote industriële installaties, en die wordt gemeten in ton per jaar;

- r) “integratie van het energiesysteem”: oplossingen voor de planning en exploitatie van het energiesysteem in zijn geheel, over meerdere energiedragers, infrastructuren en verbruikssectoren heen, door hun onderlinge banden te versterken, zodat op hernieuwbare energie gebaseerde, flexibele, betrouwbare en hulpbronnefficiënte energiediensten kunnen worden geleverd tegen zo laag mogelijke kosten voor de samenleving en het milieu;
- s) “productiecapaciteit”: de totale outputcapaciteit van de in het kader van een productieproject geproduceerde nettonultechnologieën. Indien het productieproject geen eindproducten produceert, maar specifieke componenten of specifieke machines die in de eerste plaats voor de productie van die producten worden gebruikt, gaat het bij productiecapaciteit om de outputcapaciteit van het eindproduct voor de productie waarvan dergelijke componenten of specifieke machines zouden worden gebruikt.

Hoofdstuk I bis

Nettonultechnologieën en strategische nettonultechnologieën

Artikel 3 bis

Lijst van nettonultechnologieën

1. De nettonultechnologieën die binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen, zijn:
 - a) hernieuwbare-energietechnologieën,
 - b) elektriciteit en warmteopslag,
 - c) warmtepompen,
 - d) elektriciteitsnettechnologieën,
 - e) technologieën voor hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong,
 - f) technologieën voor duurzame alternatieve brandstoffen,
 - g) waterstoftechnologieën, met inbegrip van elektrolyse-installaties en brandstofcellen,
 - i) nucleaire technologieën,

- j) technologieën voor CO₂-transport en voor koolstofafvang, -gebruik en -opslag,
- k) energiesysteemgerelateerde energie-efficiëntietechnologieën,
- l) biotechnologische klimaat- en energieoplossingen, met inbegrip van biogebaseerde oplossingen voor grondstoffen,
- p) transformatieve industriële decarbonisatietechnologieën die niet onder de vorige categorieën vallen.

Artikel 3 ter

Lijst van strategische nettonultechnologieën

1. De strategische nettonultechnologieën die binnen het toepassingsgebied van deze handeling vallen, zijn:
 - a) fotonvoltaïsche, thermo-elektrische en thermische zonne-energietechnologieën;
 - b) technologieën voor hernieuwbare windenergie op land of op zee;
 - c) batterij-/opslagtechnologieën;
 - d) warmtepompen en technologieën voor geothermische energie;
 - e) waterstoftechnologieën, met inbegrip van elektrolyse-installaties en brandstofcellen;
 - f) technologieën voor duurzaam biogas en biomethaan;
 - g) technologieën voor koolstofafvang en -opslag (CCS);
 - h) elektriciteitsnettechnologieën;
 - i) technologieën voor kernsplijtingsenergie, met inbegrip van splijststofcyclustechnologieën;
 - j) technologieën voor duurzame alternatieve brandstoffen.
2. De lijst in lid 1 doet geen afbreuk aan het recht van een lidstaat om zijn keuze tussen verschillende energiebronnen en de algemene structuur van zijn energievoorziening te bepalen.

3. De lijst in lid 1 doet geen afbreuk aan de toewijzing van Uniefinanciering, met name wat betreft de subsidiabiliteits- of gunningscriteria, zoals vastgesteld overeenkomstig de passende procedures, of wat betreft steun van de Unie via de Europese Investeringsbank.

Hoofdstuk II

Randvoorwaarden voor de productie van nettonultechnologie

AFDELING I

STROOMLIJNING VAN ADMINISTRATIEVE PROCEDURES EN VERGUNNINGVERLENINGSPROCESSEN

Artikel 4

Centraal contactpunt

1. Uiterlijk op ... [9 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] wijzen de lidstaten een of meer contactpunten aan op hun relevante bestuursniveaus. Het aangewezen contactpunt is verantwoordelijk voor het faciliteren en coördineren van de vergunningverleningsprocedure voor projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten, en voor het verstrekken van informatie over het stroomlijnen van het bestuurlijke proces overeenkomstig artikel 5, met inbegrip van informatie over de vraag wanneer een aanvraag overeenkomstig artikel 6, leden 2 bis en 6, als volledig wordt beschouwd.
- 1 bis. Indien lidstaten meerdere contactpunten hebben aangewezen, voorzien zij in instrumenten om projectpromotoren te helpen het passende aangewezen contactpunt te vinden op de overeenkomstig artikel 5 opgezette online webpagina.
2. Het aangewezen contactpunt is het enige contactpunt voor de projectpromotor in de vergunningverleningsprocedure voor een project voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van een strategisch nettonulproject. Het aangewezen contactpunt stelt de projectpromotor in kennis van het raambesluit.

3. De verantwoordelijkheden van het aangewezen contactpunt of de daarmee verband houdende taken kunnen voor een project voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van een strategisch nettonulproject, aan een andere instantie worden gedelegeerd, mits:
 - a) het aangewezen contactpunt de projectpromotor van die delegatie in kennis stelt;
 - b) voor elk van de projecten een centraal contactpunt verantwoordelijk is;
 - c) een centraal contactpunt de indiening van alle relevante documenten en informatie coördineert;
 - d) een centraal contactpunt informatie verstrekt over de benodigde documentatie voor de aanvraag die in de vergunningverleningsprocedure vereist is.
4. Projectpromotoren mogen alle documenten die relevant zijn voor het vergunningverleningsproces in elektronische vorm indienen.
5. De bevoegde instanties waarborgen dat alle relevante studies, vergunningen of toestemmingen voor een bepaald project in aanmerking worden genomen, en dat er geen duplicaten van studies, vergunningen of toestemmingen vereist zijn, tenzij het nationale recht of het Unierecht anders voorschrijft.
6. De lidstaten waarborgen dat aanvragers gemakkelijk toegang hebben tot informatie over procedures voor de beslechting van geschillen met betrekking tot de vergunningverleningsprocedure, met inbegrip van, indien van toepassing, alternatieve geschillenbeslechtingmechanismen, indien het nationale recht in dergelijke procedures voorziet.
7. De lidstaten waarborgen dat het aangewezen contactpunt over voldoende gekwalificeerd personeel en voldoende financiële, technische en technologische middelen beschikt om zijn taken krachtens deze verordening doeltreffend uit te voeren.
8. Op het in artikel 28 en 29 bedoelde platform wordt periodiek de toepassing van deze afdeling en de artikelen 12 en 13 besproken en worden beste praktijken betreffende de organisatie van aangewezen contactpunten gedeeld.

9. De nationale bevoegde instanties specificeren de vereisten en de omvang van de van een projectpromotor gevraagde informatie en stellen deze ter beschikking van het aangewezen contactpunt voordat de vergunningverleningsprocedure begint.

Artikel 5

Online-toegankelijkheid van informatie

De lidstaten verlenen gecentraliseerde, gemakkelijke online-toegang tot de volgende informatie over processen met betrekking tot projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten:

- a) de in artikel 4, lid 1, bedoelde aangewezen contactpunten;
- a) de vergunningverleningsprocedure, met inbegrip van informatie over geschillenbeslechting;
- b) financiering en diensten in verband met investeringen;
- c) financieringsmogelijkheden op het niveau van de Unie of de lidstaten;
- d) bedrijfsondersteunende diensten, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, de aangifte voor de vennootschapsbelasting, lokale belastingwetgeving en het arbeidsrecht.

Artikel 6

Duur van de vergunningverleningsprocedure

1. Het vergunningverleningsproces voor projecten voor de productie van nettonultechnologie mag niet langer duren dan een van de volgende termijnen:
- a) 12 maanden voor de opbouw of uitbreiding van projecten voor de productie van nettonultechnologie met een jaarlijkse productiecapaciteit van minder dan 1 GW;
 - b) 18 maanden voor de opbouw of uitbreiding van projecten voor de productie van nettonultechnologie met een jaarlijkse productiecapaciteit van 1 GW of meer.

2. Voor projecten voor de productie van nettonultechnologie waarbij de jaarlijkse productiecapaciteit niet in GW wordt gemeten, mag het vergunningverleningsproces niet langer dan 18 maanden duren.
- 2 bis. Indien er krachtens Richtlijn 2011/92/EU een milieueffectbeoordeling vereist is, worden de in artikel 1, lid 2, punt g), i), van die richtlijn bedoelde stappen van de beoordeling niet meegeteld voor de in de leden 1 en 2 bedoelde duur van het vergunningverleningsproces.
4. In uitzonderlijke gevallen, wanneer de aard, de complexiteit, de locatie of de omvang van het voorgestelde project voor de productie van nettonultechnologie of strategisch nettonulproject dit vereist, kan een lidstaat de in artikel 6, leden 1 en 2, en artikel 13, leden 1 en 2, bedoelde termijnen één maal met maximaal 3 maanden verlengen; dit moet per geval worden beoordeeld en moet voor het verstrijken van die termijnen worden bepaald.

Indien een lidstaat van oordeel is dat het voorgestelde project voor de productie van nettonultechnologie of strategisch nettonulproject uitzonderlijke risico's voor de gezondheid en veiligheid van werknemers of van de bevolking in het algemeen met zich meebrengt, en indien extra tijd nodig is om te bepalen of er maatregelen om aanwijsbare risico's aan te pakken voorhanden zijn, kan hij die termijnen met nog eens 6 maanden verlengen; dit moet per geval worden beoordeeld en moet voor het verstrijken van die termijnen worden bepaald.

5. In beide gevallen stelt het aangewezen contactpunt de projectpromotor schriftelijk in kennis van de redenen voor de verlenging van de termijn en van de datum waarop het raambesluit schriftelijk kan worden verwacht.
- 5 bis. Het in artikel 4, lid 1, bedoelde aangewezen contactpunt stelt de projectpromotor in kennis wanneer het in artikel 5, lid 1, van Richtlijn 2011/92/EU bedoelde milieueffectbeoordelingsrapport moet worden ingediend, rekening houdend met de organisatie van het vergunningverleningsproces in de betrokken lidstaat en de noodzaak om voldoende tijd uit te trekken voor het beoordelen van dat rapport. De periode vanaf de datum waarop het milieueffectbeoordelingsrapport moet worden ingediend tot de datum van indiening wordt niet meegeteld voor de duur van het in de leden 1 en 2 bedoelde vergunningverleningsproces.

Indien de raadpleging overeenkomstig artikel 1, lid 2, punt g), ii), van Richtlijn 2011/92/EU ertoe leidt dat het milieueffectbeoordelingsrapport moet worden aangevuld met extra informatie, kan het in artikel 4, lid 1, bedoelde aangewezen contactpunt de projectpromotor de gelegenheid bieden aanvullende informatie te verstrekken. In dat geval stelt het aangewezen contactpunt de projectpromotor in kennis wanneer de extra informatie moet worden verstrekt, en wel binnen 30 dagen na de kennisgeving. De periode vanaf de datum waarop de extra informatie moet worden verstrekt tot de datum van verstrekking wordt niet meegeteld voor de duur van het in de leden 1 en 2 bedoelde vergunningverleningsproces.

6. Uiterlijk 45 dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag voor een strategisch project bevestigt het in artikel 4, lid 1, bedoelde aangewezen contactpunt dat de aanvraag volledig is, of verzoekt het de projectpromotor, indien deze niet alle voor de verwerking van de aanvraag benodigde informatie heeft toegestuurd, zonder onnodige vertraging een volledige aanvraag in te dienen. De datum van de bevestiging van de volledigheid van de aanvraag door het in artikel 4, lid 1, bedoelde aangewezen contactpunt dient als startdatum van het vergunningverleningsproces voor die aanvraag.
7. Uiterlijk 2 maanden na de datum van de bevestiging stelt het aangewezen contactpunt, in nauwe samenwerking met andere betrokken instanties, een gedetailleerd tijdschema voor het vergunningverleningsproces op.
8. De in de artikelen 6 en 13 vastgestelde termijnen laten verplichtingen die voortvloeien uit het Unie- en internationale recht onverlet, evenals administratieve beroepsprocedures en beroepsprocedures bij een rechterlijke instantie.
9. De in de artikelen 6 en 13 vastgestelde termijnen voor de vergunningverleningsprocedures laten eventuele kortere termijnen die door de lidstaten worden vastgesteld, onverlet.

Artikel 7

Milieubeoordelingen en milieuvergunningen

1. Indien er krachtens Richtlijn 2011/92/EU een milieueffectbeoordeling vereist is, kan de betrokken projectpromotor alvorens de aanvraag in te dienen het aangewezen contactpunt verzoeken om een advies over de reikwijdte en het detailleringsniveau van de informatie die overeenkomstig artikel 5, lid 1, van die richtlijn in het milieueffectbeoordelingsrapport moet worden opgenomen. Het aangewezen contactpunt zorgt ervoor dat het in de eerste alinea bedoelde advies zo spoedig mogelijk en binnen een termijn van ten hoogste 45 dagen na de datum waarop de projectpromotor zijn verzoek heeft ingediend, wordt uitgebracht.

2. Indien de verplichting om een beoordeling van de milieueffecten uit te voeren gelijktijdig voortvloeit uit meerdere richtlijnen uit de lijst van Richtlijn 2011/92/EU, Richtlijn 92/43/EEG, Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2000/60/EG, Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2010/75/EU en Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad [of Verordening natuurherstel COM(2022) 304 final], zorgt de lidstaat ervoor dat er een gecoördineerde of een gezamenlijke procedure wordt toegepast die aan de voorschriften van die Uniewetgeving voldoet.

In het kader van de in de eerste alinea bedoelde gecoördineerde procedure coördineert een bevoegde instantie de verschillende door de toepasselijke wetgeving van de Unie vereiste afzonderlijke beoordelingen van de milieueffecten van een bepaald project.

In het kader van de in de eerste alinea bedoelde gezamenlijke procedure voorziet een bevoegde instantie in één enkele beoordeling van de milieueffecten van een bepaald project, zoals door de toepasselijke wetgeving van de Unie vereist.

3. De lidstaat zorgt ervoor dat er binnen drie maanden na ontvangst van alle overeenkomstig de artikelen 5, 6 en 7 van Richtlijn 2011/92/EU verzamelde informatie en na afloop van het in de artikelen 6 en 7 van die richtlijn bedoelde overleg een gemotiveerde conclusie over de milieueffectbeoordeling wordt uitgebracht als bedoeld in artikel 1, lid 2, punt g), iv), van die richtlijn.

4. De termijnen voor het raadplegen van het betrokken publiek, bedoeld in artikel 1, lid 2, punt e), van Richtlijn 2011/92/EU en de in artikel 6, lid 1, van die richtlijn bedoelde instanties over het in artikel 5, lid 1, van die richtlijn bedoelde milieueffectbeoordelingsrapport mogen niet langer zijn dan 90 dagen.

Artikel 8

Planning

1. De lidstaten moedigen de nationale, regionale en lokale instanties die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van plannen, met inbegrip van bestemmingsplannen, plannen voor ruimtelijke ordening en plannen voor landgebruik, aan om in die plannen, waar passend, bepalingen op te nemen voor de ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten en alle nodige infrastructuur.
2. Indien plannen met bepalingen voor de ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten, onderworpen zijn aan een beoordeling krachtens Richtlijn 2001/42/EG en artikel 6 van Richtlijn 92/43/EEG, worden die beoordelingen gestroomlijnd. Indien dit van belang is, wordt in die gestroomlijnde beoordeling ook aandacht besteed aan de gevolgen voor alle mogelijk getroffen waterlichamen en wordt nagegaan of het plan kan verhinderen dat een waterlichaam voldoet aan de verplichtingen krachtens artikel 4 van Richtlijn 2000/60/EG voor het bereiken van een goede toestand of een goed potentieel en het niet achteruitgaan van de toestand of het potentieel. Indien dit van belang is, moeten de lidstaten de effecten van bestaande en toekomstige activiteiten op het mariene milieu, met inbegrip van de wisselwerking tussen land en zee, als bedoeld in artikel 4 van Richtlijn 2014/89/EU, beoordelen, en dan worden deze effecten ook in de gestroomlijnde beoordeling opgenomen.

Artikel 8 bis

Instelling van gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie

1. De lidstaten kunnen plannen aannemen waarin specifieke gebieden worden aangewezen voor een versnelde uitrol van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten of clusters daarvan, teneinde innovatieve nettonultechnologieën te testen, vergunningverleningsprocessen te vergemakkelijken en, in voorkomend geval, economische kansen te ontwikkelen en verantwoordelijkheden te delen.

2. Die plannen:
 - a) omvatten een duidelijk afgebakende geografische reikwijdte voor de gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie;
 - b) sluiten Natura 2000-gebieden uit, evenals gebieden die zijn aangewezen in het kader van nationale beschermingsregelingen voor behoud van natuur en biodiversiteit, en vastgestelde trekroutes van vogels en zeezoogdieren;
 - c) zijn onderworpen aan een milieubeoordeling krachtens Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad en, indien van toepassing, aan een beoordeling overeenkomstig artikel 6, lid 3, van Richtlijn 92/43/EEG. Deze bepaling geldt onverminderd de verplichting dat afzonderlijke projecten aan de toepasselijke milieuwetgeving van de Unie voldoen;
 - d) garanderen synergieën met het aanwijzen van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie in het kader van de richtlijn hernieuwbare energie III (RED3).
3. De lidstaten kunnen in gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie de nodige infrastructuur faciliteren om nettonulprojecten te ontwikkelen. Dit betreft bijvoorbeeld – en dus niet uitsluitend – fysieke, digitale of elektriciteitsinfrastructuur.

Artikel 8 ter

Vergunningverlening in het kader van gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie

1. Het bepaalde in de afdelingen 1 en 2 is van toepassing op afzonderlijke projecten in gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie.
2. Ter voorkoming van dubbele beoordelingen houdt het aangewezen contactpunt bij het uitbrengen van het advies krachtens artikel 7, lid 1, rekening met de resultaten van de krachtens artikel 8 bis, lid 2, punt c), verrichte beoordelingen.
3. Het centrale contactpunt kan modellen opstellen met de specifieke vergunningen die vereist zijn voor de projecten in de gebieden voor versnelde uitrol van nettonultechnologie en de indiening ervan bij de bevoegde instanties. Modellen kunnen worden gedeeld op het platform voor nettonultechnologie in Europa.

Artikel 9

Toepasselijkheid van VN/ECE-verdragen

1. De bepalingen van deze verordening doen geen afbreuk aan de verplichtingen krachtens de artikelen 6 en 7 van het Verdrag van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (VN/ECE) betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998, en krachtens het VN/ECE-Verdrag inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, ondertekend te Espoo op 25 februari 1991, en het daaraan gehechte Protocol inzake strategische milieubeoordeling, ondertekend te Kyiv op 21 mei 2003.
2. Alle op grond van deze afdeling en de artikelen 12 en 13 vastgestelde besluiten worden openbaar toegankelijk gemaakt.

AFDELING II

STRATEGISCHE NETTONULPROJECTEN

Artikel 9 bis

Benchmark

De Commissie en de lidstaten verlenen steun voor strategische projecten overeenkomstig deze afdeling teneinde ervoor te zorgen dat de productiecapaciteit in de Unie voor de in de artikel 3 ter vermelde strategische nettonultechnologieën uiterlijk in 2030 de benchmark haalt of benadert om ten minste 40 % van de jaarlijkse behoeften van de Unie te dekken wat betreft de uitrol van de desbetreffende technologieën die nodig zijn om de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie voor 2030 te halen.

Artikel 10

Selectiecriteria

1. De lidstaten erkennen projecten voor de productie van nettonultechnologie als strategische nettonulprojecten wanneer zij overeenstemmen met een in artikel 3 ter vermelde en zich in de Unie bevindende technologie die bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen, en die aan ten minste een van de volgende criteria voldoen:

- a) het project voor de productie van nettonultechnologie draagt bij tot de technologische en industriële veerkracht van de nettonultechnologieën van de Unie doordat de productiecapaciteit wordt vergroot van een component of segment van de waardeketen voor nettonultechnologie waarvoor de Unie sterk van invoer uit één enkel derde land afhankelijk is;
- b) het project voor de productie van nettonultechnologie heeft een duidelijk positief effect op de toeleveringsketen van de nettonulindustrie of stroomafwaartse sectoren in de Unie, met overloopeffecten in andere lidstaten buiten de projectpromotor en de betrokken lidstaten om, en draagt bij tot het concurrentievermogen, tot de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie en tot hoogwaardige werkgelegenheid in de toeleveringsketen van de nettonulindustrie van de Unie, op basis van ten minste één van de volgende criteria:
 - i) het zorgt binnen de Unie voor aanzienlijke extra productiecapaciteit voor de betrokken nettonultechnologie die bijdraagt tot de verwezenlijking van de in artikel 9a genoemde doelstelling;
 - ii) het produceert technologieën die verdere verduurzaming van het milieu en betere prestaties mogelijk maken;en van ten minste een van de volgende criteria:
 - iii) in het kader van het project worden maatregelen genomen om de werknemers die voor nettonultechnologieën nodig zijn aan te trekken, bij te scholen of om te scholen, onder meer door middel van leer-werktrajecten, in nauwe samenwerking met de sociale partners;
 - iv) het werkt op basis van een omvangrijk geheel van koolstofarme en circulaire productiepraktijken, met inbegrip van bijvoorbeeld de terugwinning van afvalwarmte, het valoriseren van nevenstromen en waterefficiëntie.

2. De lidstaten erkennen CO₂-opslagprojecten die aan de volgende cumulatieve criteria voldoen, als strategische nettonulprojecten:

- a) de CO₂-opslaglocatie bevindt zich op het grondgebied van de Unie, haar exclusieve economische zones of op het continentaal plat in de zin van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (Unclos);
- b) het CO₂-opslagproject draagt bij tot de verwezenlijking van de in artikel 16 beschreven doelstelling;
- c) voor het CO₂-opslagproject is een vergunning aangevraagd voor de veilige en permanente geologische opslag van CO₂ overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG.

2 bis. CO₂-afvangprojecten en infrastructuurprojecten voor het vervoer van CO₂ ter facilitering van de verbinding van installaties die CO₂ afvangen met CO₂-opslaglocaties die overeenkomstig lid 2 zijn erkend als strategische nettonulprojecten.

2 ter. De Commissie verstrekt algemene informatie, gegevens en richtsnoeren voor de beoordeling van de criteria in de leden 1 en 2.

3. Projecten voor de productie van een in artikel 3, lid 1, punt a bis), gedefinieerde nettonultechnologie, die zich in “minder ontwikkelde regio’s en overgangsregio’s” en door het Fonds voor een rechtvaardige transitie bestreken gebieden bevinden en die in aanmerking komen voor steun in het kader van het cohesiebeleid, worden, nadat de gunningsprocedure is afgerond, op schriftelijk verzoek van de projectpromotor door de lidstaten erkend als strategische nettonulprojecten uit hoofde van artikel 11, lid 3, zonder dat de projectpromotor een formele aanvraag uit hoofde van artikel 11, lid 2, hoeft in te dienen.

4. Een zich in de Unie bevindend project voor de productie van nettonultechnologie dat bijdraagt tot de verwezenlijking van de in artikel 1, lid 1, opgenomen algemene doelstelling en dat ofwel uit het ETS-innovatiefonds wordt ondersteund, ofwel deel uitmaakt van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang, Europese waterstofvalleien, of van de waterstofbank, wordt, wanneer die fondsen investeringen in productiecapaciteit voor een in artikel 3, lid 1, punt a bis), gedefinieerde technologie ondersteunen, op verzoek van de projectpromotor door de lidstaten erkend als strategisch nettonulproject uit hoofde van artikel 11, lid 3, zonder dat de projectpromotor een formele aanvraag uit hoofde van artikel 11, lid 2, hoeft in te dienen.

5. Indien een strategisch nettonulproject bijdraagt aan een waardeketen voor een technologie die een lidstaat niet aanvaardt als onderdeel van de algemene structuur van zijn energievoorziening, kan de lidstaat weigeren de projectstatus te verlenen.

Artikel 11

Aanvraag en erkenning

1. Aanvragen voor de erkenning als strategische nettonulprojecten worden door de projectpromotor bij de betrokken lidstaat ingediend.
2. De in lid 1 bedoelde aanvraag moet alle volgende elementen omvatten:
 - a) relevante bewijsstukken met betrekking tot de naleving van de criteria van artikel 10, lid 1 of lid 2;
 - b) een bedrijfsplan waarin de financiële levensvatbaarheid van het project wordt beoordeeld en dat strookt met de doelstelling om hoogwaardige werkgelegenheid te scheppen;
 - c) een eerste raming van een tijdschema voor het project, om in te schatten vanaf wanneer het project zou kunnen bijdragen aan de benchmark voor productiecapaciteit van de Unie in artikel 9a of aan de doelstelling op Unieniveau van artikel 16 op het gebied van CO₂-injectiecapaciteit.
- 2 bis. De Commissie verstrekt een formulier voor de indiening van de in lid 1 bedoelde aanvragen.
3. Lidstaten beoordelen de in lid 1 bedoelde aanvraag op basis van een eerlijk en transparant proces binnen één maand na ontvangst van de volledige aanvraag. Indien de projectpromotor niet alle voor de behandeling van een aanvraag vereiste relevante en volledige informatie heeft toegezonden, verzoekt de lidstaat de projectpromotor eenmalig om onverwijld aanvullende informatie te verstrekken om de aanvraag te vervolledigen. De datum van de bevestiging van de volledigheid van de aanvraag geldt als de begindatum van het beoordelingsproces.

- 3 bis. Indien er binnen de in lid 3 bedoelde termijn geen besluit is genomen, kan de projectpromotor het platform voor nettonultechnologie in Europa in kennis stellen en verzoekt de Commissie de lidstaat onverwijld om de projectpromotor een geactualiseerde termijn mee te delen. De lidstaat vermeldt vervolgens de termijn waarbinnen het besluit over de erkenning van het project als strategisch project zal worden genomen.
4. De Commissie kan een advies uitbrengen over de erkende strategische nettonulprojecten. Als de aanvraag door een lidstaat wordt afgewezen, heeft de aanvrager het recht de aanvraag in te dienen bij de Commissie, die de aanvraag binnen 20 werkdagen beoordeelt. De beoordeling van de Commissie laat het besluit van de lidstaat onverlet.
5. Indien de Commissie na haar beoordeling overeenkomstig lid 4 de afwijzing van de aanvraag door de lidstaat bevestigt, stelt zij de aanvrager per brief in kennis van haar conclusie. Wanneer de Commissie tot een ander oordeel komt dan de lidstaat, wordt het project in kwestie besproken binnen het bij artikel 28 opgerichte platform voor nettonultechnologie in Europa.
6. Indien de Commissie of een lidstaat tot de bevinding komt dat een strategisch nettonulproject ingrijpende wijzigingen heeft ondergaan of dat het niet langer voldoet aan de criteria van artikel 10, leden 1 of 3, of indien de erkenning ervan gebaseerd was op een aanvraag met onjuiste informatie, stelt deze de betrokken projectpromotor daarvan in kennis. Na de projectpromotor te hebben gehoord, kan de lidstaat het besluit tot toekenning van de status van strategisch nettonulproject intrekken.
7. Projecten die niet langer als strategisch nettonulproject worden erkend, verliezen alle met die status verbonden rechten uit hoofde van deze verordening.
8. De Commissie begint en onderhoudt een openbaar register van strategische nettonulprojecten.

Artikel 12

Prioritaire status van strategische nettonulprojecten

1. Voor strategische nettonulprojecten zorgen projectpromotoren en alle betrokken instanties ervoor dat die processen zo snel mogelijk worden afgehandeld in overeenstemming met het Unierecht en het nationale recht.
2. Onverminderd de verplichtingen waarin het Unierecht voorziet, kennen de lidstaten, aan projecten waaraan de status van strategisch nettonulproject is verleend de hoogst mogelijke status van nationaal belang toe, voor zover het nationale recht een dergelijke status erkent; die projecten worden dienovereenkomstig behandeld in de vergunningverleningsprocessen, met inbegrip van de processen met betrekking tot milieubeoordelingen en, indien het nationale recht daarin voorziet, die met betrekking tot ruimtelijke ordening.
3. Strategische nettonulprojecten worden geacht bij te dragen tot de voorzieningszekerheid wat betreft strategische nettonultechnologieën in de Unie en derhalve in het algemeen belang te zijn. Met betrekking tot de milieueffecten waarop de artikelen 6, lid 4, en 16, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG, artikel 4, lid 7, van Richtlijn 2000/60/EG en artikel 9, lid 1, punt a), van Richtlijn 2009/147/EG [of artikel 4, leden 8 en 8a, van de verordening natuurherstel,] betrekking hebben, worden strategische nettonulprojecten in de Unie beschouwd als projecten van algemeen belang en kunnen zij als zijnde van groot openbaar belang worden beschouwd, mits aan alle voorwaarden van die handelingen is voldaan.
4. Alle procedures voor geschillenbeslechting, beroepsprocedures, bezwaarschriften en rechtsmiddelen in verband met strategische nettonulprojecten voor een nationale rechterlijke instantie, gerecht of kamer, met inbegrip van bemiddeling of arbitrage, indien het nationale recht inzake vergunningverleningsprocessen daarin voorziet, worden met spoed behandeld, indien en voor zover het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet en de normaal toepasselijke rechten van de verdediging voor individuen of lokale gemeenschappen worden geëerbiedigd; projectpromotoren van strategische nettonulprojecten nemen indien van toepassing deel aan dergelijke spoedprocedures.

Artikel 13

Duur van het vergunningverleningsproces voor strategische nettonulprojecten

1. Het vergunningverleningsproces voor strategische nettonulprojecten mag niet langer duren dan een van de volgende termijnen:
 - a) 9 maanden voor de opbouw of uitbreiding van strategische nettonulprojecten met een jaarlijkse productiecapaciteit van minder dan 1 GW;
 - b) 12 maanden voor de opbouw of uitbreiding van strategische nettonulprojecten met een jaarlijkse productiecapaciteit van 1 GW of meer;
 - c) 18 maanden voor alle benodigde vergunningen voor de exploitatie van een opslaglocatie overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG.
2. Voor strategische nettonulprojecten waarbij de jaarlijkse productiecapaciteit niet in GW wordt gemeten, mag het vergunningverleningsproces niet langer dan 12 maanden duren.
- 2 bis. Indien krachtens Richtlijn 2011/92/EU een milieueffectbeoordeling vereist is, worden de in artikel 1, lid 2, punt g), i), van die richtlijn bedoelde stappen van de beoordeling niet meegeteld voor de in de leden 1 en 2 bedoelde duur van het vergunningverleningsproces.

Artikel 14

Versnelde uitvoering van strategische nettonulprojecten

1. De Commissie en de lidstaten ondernemen, voor zover relevant, activiteiten om particuliere investeringen in strategische nettonulprojecten te versnellen en aan te trekken. Dergelijke activiteiten kunnen, onverminderd artikel 107 en artikel 108 VWEU, onder meer bestaan uit het verlenen en coördineren van steun voor strategische nettonulprojecten die moeilijkheden ondervinden bij de toegang tot financiering.
2. De lidstaten kunnen administratieve steun aan strategische nettonulprojecten verlenen om de tijdige en doeltreffende uitvoering ervan te vergemakkelijken, onder meer door te voorzien in:

- a) bijstand bij de naleving van de toepasselijke administratieve en rapportageverplichtingen;
- b) bijstand aan projectpromotoren om het publiek te informeren, teneinde het publieke draagvlak voor het project verder te vergroten.

Artikel 15

Coördinatie van de financiering

1. Binnen het bij artikel 28 opgerichte platform voor nettonultechnologie in Europa worden de financiële behoeften en knelpunten van strategische nettonulprojecten besproken en eventuele beste praktijken uitgewisseld, met name met het doel grensoverschrijdende toeleveringsketens van de EU te ontwikkelen, in belangrijke mate op basis van regelmatige uitwisselingen met de relevante industriële allianties.
2. Het platform voor nettonultechnologie in Europa biedt op verzoek van de promotor van het strategische nettonulproject de mogelijkheid van besprekingen en advies over de wijze waarop de financiering voor het project kan worden afgerond, rekening houdend met de reeds toegezegde financiering, waarbij ten minste de volgende elementen worden overwogen:
 - a) aanvullende particuliere financieringsbronnen;
 - b) steun met middelen van de Europese Investeringsbank Groep of andere internationale financiële instellingen, waaronder de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling;
 - c) bestaande instrumenten en programma's van de lidstaten, ook van nationale stimuleringsbanken, stimuleringsinstellingen en exportkredietinstellingen;
 - d) relevante subsidie- en financieringsprogramma's van de Unie.

Hoofdstuk III CO₂-injectiecapaciteit

Artikel 16

EU-doelstelling voor CO₂-injectiecapaciteit

1. In 2030 wordt een jaarlijkse injectiecapaciteit van ten minste 50 miljoen ton CO₂ bereikt in niet met tertiaire winning van koolwaterstoffen gecombineerde opslaglocaties op het grondgebied van de Europese Unie, haar exclusieve economische zones of op het continentaal plat in de zin van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (Unclos).
2. Alle opslaglocaties worden ontworpen om gedurende ten minste vijf jaar te worden geëxploiteerd en moeten voldoen aan de beginselen van eerlijke en open toegang die op een transparante en niet-discriminerende manier wordt verleend, zoals gedefinieerd in Richtlijn 2009/31/EG.

Artikel 17

Transparantie van gegevens over de CO₂-opslagcapaciteit

1. Uiterlijk 6 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening zorgen de lidstaten ervoor dat:
 - a) gegevens over alle gebieden waar CO₂-opslaglocaties op hun grondgebied kunnen worden toegestaan, met inbegrip van zoutwaterhoudende grondlagen, openbaar worden gemaakt, onverminderd de vereisten inzake de bescherming van vertrouwelijke informatie;

- b) entiteiten die over een vergunning in de zin van artikel 1, punt 3, van Richtlijn 94/22/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴⁴ op hun grondgebied beschikken of hebben beschikt, verplicht worden alle geologische gegevens over productielocaties die buiten gebruik zijn gesteld of waarvan de ontmanteling aan de bevoegde instantie is gemeld, openbaar toegankelijk te maken, tenzij die entiteit overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG een exploratievergunning heeft aangevraagd;
 - c) de gegevens voor de toepassing van punt a) ten minste de informatie omvatten die wordt gevraagd in de mededeling van de Commissie over richtsnoeren voor de lidstaten voor de actualisering van de nationale energie- en klimaatplannen voor 2021-2030.
2. Uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van deze verordening, en vervolgens elk jaar, dient elke lidstaat bij de Commissie een verslag in met een beschrijving van:
- a) de lopende projecten voor het afvangen van CO₂ en een raming van de overeenkomstige behoeften en plannen voor injectie-, opslag- en vervoerscapaciteit;
 - b) de lopende projecten voor het vervoer en de opslag van CO₂ op zijn grondgebied, met inbegrip van de status van vergunningverlening uit hoofde van Richtlijn 2009/31/EG, de verwachte data voor het definitieve investeringsbesluit (FID) en de inbedrijfstelling;
 - c) de nationale steunmaatregelen die zijn of zullen worden genomen om de in de punten a) en b) bedoelde projecten te stimuleren, alsook maatregelen met betrekking tot grensoverschrijdend vervoer van CO₂.
3. Indien er in een lidstaat geen CO₂-opslagprojecten worden uitgevoerd, rapporteert die lidstaat over zijn plannen om de decarbonisatie van industriële sectoren te faciliteren of het grensoverschrijdend vervoer van CO₂ te ontwikkelen.

⁴⁴ Richtlijn 94/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 1994 betreffende de voorwaarden voor het verlenen en het gebruik maken van vergunningen voor de prospectie, de exploratie en de productie van koolwaterstoffen (PB L 164 van 30.6.1994, blz. 3).

Artikel 18

Bijdrage van olie- en gasproducenten met een vergunning

1. Elke entiteit die houder is van een vergunning zoals gedefinieerd in artikel 1, punt 3, van Richtlijn 94/22/EG levert een individuele bijdrage aan de in artikel 16 vastgestelde EU-doelstelling voor beschikbare CO₂-injectiecapaciteit. Die individuele bijdragen worden pro rata berekend op basis van het aandeel van elke entiteit in de productie van ruwe aardolie en aardgas in de Unie van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2023 en bestaan uit CO₂-injectiecapaciteit in een opslaglocatie waarvoor overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG betreffende de geologische opslag van kooldioxide een vergunning is verleend en die uiterlijk in 2030 beschikbaar is voor de markt. Entiteiten waarvan de productie van ruwe aardolie en aardgas onder een bepaalde drempel ligt, zoals gedefinieerd overeenkomstig een gedelegeerde handeling overeenkomstig lid 7, worden van deze berekening uitgesloten en dienen geen bijdrage te leveren.
2. Binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze verordening stellen de lidstaten de in lid 1 bedoelde entiteiten en hun volumes voor de productie van ruwe aardolie en aardgas in de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2023 vast en delen zij deze mee aan de Europese Commissie.
3. Na ontvangst van de overeenkomstig artikel 17, lid 2, van deze verordening ingediende verslagen specificeert de Commissie, na raadpleging van de lidstaten en belanghebbenden, de bijdragen aan de CO₂-injectiecapaciteit van de Unie tegen 2030 voor de in lid 1 bedoelde entiteiten.
4. Binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van de verordening dienen de in lid 1 bedoelde entiteiten bij de Commissie een plan in waarin wordt uiteengezet hoe zij voornemens zijn hun bijdrage te leveren aan het bereiken van doelstelling van de Unie voor 2030 wat betreft de CO₂-injectiecapaciteit. In die plannen:
 - a) wordt de bijdrage van de entiteit bevestigd, die wordt uitgedrukt in het beoogde volume nieuwe CO₂-opslag- en injectiecapaciteit dat tegen 2030 in gebruik zal zijn genomen;
 - b) worden de middelen en mijlpalen voor het bereiken van het beoogde volume gespecificeerd.

5. Om tot hun beoogde volumes van beschikbare injectiecapaciteit te komen, kunnen de in lid 1 bedoelde entiteiten:
- a) alleen of in samenwerking CO₂-opslagprojecten ontwikkelen;
 - b) overeenkomsten sluiten met andere in lid 1 bedoelde entiteiten;
 - c) ten behoeve van het leveren van hun bijdrage overeenkomsten sluiten met derden die opslagprojecten ontwikkelen of daarin investeren.
6. Twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening, en vervolgens elk jaar, dienen de in lid 1 bedoelde entiteiten bij de Commissie een verslag in over hun vooruitgang bij het leveren van hun bijdrage. De Commissie maakt deze verslagen openbaar.
- 6 bis. In afwijking van het bovenstaande kan een lidstaat de Commissie verzoeken de in lid 1 bedoelde entiteiten vrij te stellen van een individuele bijdrage in verband met de productieactiviteiten die zij van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2023 op het grondgebied van die lidstaat hebben verricht, op voorwaarde dat:
- a) de totale jaarlijkse injectiecapaciteit van alle opslaglocaties die worden geëxploiteerd door een entiteit die over een opslagvergunning in de zin van Richtlijn 2009/31/EG beschikt en waarvoor een definitief investeringsbesluit op het grondgebied van de lidstaat is genomen, groter is dan de som van de individuele bijdragen van de in lid 1 bedoelde entiteiten met betrekking tot de betrokken productieactiviteiten. De jaarlijkse injectiecapaciteit in verband met deze opslaglocaties moet overeenkomen met de in de opslagvergunningen en in de definitieve investeringsbesluiten vermelde injectiecapaciteit en bijdragen tot de in artikel 16 vastgelegde Uniebrede doelstelling op het gebied van beschikbare CO₂-injectiecapaciteit;
 - b) de aanvraag vóór het einde van 2027 wordt ingediend.

Mits aan de twee bovenstaande voorwaarden is voldaan, stelt de Commissie een besluit vast waarbij de in lid 1 bedoelde betrokken entiteiten worden vrijgesteld van hun individuele bijdrage in verband met de productieactiviteiten die zij hebben verricht op het grondgebied van de lidstaat die het verzoek indient.

Vrijgestelde entiteiten kunnen overeenkomstig lid 5, punten b) en c), alleen overeenkomsten sluiten met betrekking tot injectiecapaciteit die groter is dan de individuele bijdrage waarvan zij zijn vrijgesteld en de som van de individuele bijdragen waarvoor vrijstelling is verleend.

Een jaar na het vrijstellingsbesluit en vervolgens elk jaar dient de lidstaat bij de Commissie een verslag in over de vooruitgang die de vrijgestelde entiteiten hebben geboekt bij het leveren van hun bijdrage aan de in artikel 16 vastgelegde Uniebrede doelstelling op het gebied van beschikbare CO₂-injectiecapaciteit. De Commissie maakt deze verslagen openbaar.

- 6 ter. Uiterlijk op 31 december 2028 beoordeelt de Commissie op basis van de verslagen overeenkomstig artikel 31, lid 1, punt b), en lid 7, het verband tussen de vraag naar injectiecapaciteit van lopende projecten voor CO₂-afvang of van dergelijke projecten die volgens de planning tussen nu en 2030 van start moeten gaan, en de som van de individuele bijdragen van de in lid 1 bedoelde entiteiten met betrekking tot de productieactiviteiten op het grondgebied van een bepaalde lidstaat. Bij een aanzienlijke onevenwichtigheid kan de betrokken lidstaat de Commissie bij wijze van uitzondering verzoeken om een afwijking voor de datum waarop de individuele bijdragen moeten worden voldaan.
7. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 32 gedelegeerde handelingen vast te stellen teneinde deze verordening aan te vullen wat betreft:
- a) de regels voor de identificatie van entiteiten die overeenkomstig lid 1 aan een bijdrage moeten worden onderworpen, met inbegrip van de drempel waaronder entiteiten van die bijdrage zijn vrijgesteld;
 - a) de mate waarin en de manier waarop overeenkomsten tussen de in lid 1 bedoelde entiteiten en investeringen in opslagcapaciteit in het bezit van derden kunnen worden gebruikt om aan de individuele bijdragen uit hoofde van lid 5, punten b) en c) te voldoen;

- b) de inhoud van de verslagen zoals bedoeld in lid 6;
- c) de voorwaarden waaronder de Commissie entiteiten kan vrijstellen van een deel van hun individuele bijdrage overeenkomstig lid 6a.

Hoofdstuk IV

Markttoegang

Artikel 19

Bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht in openbare aanbestedingsprocedures

1. Voor aanbestedingsprocedures die binnen het toepassingsgebied van de Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU of 2014/25/EU vallen, indien opdrachten deels betrekking hebben op in artikel 3 ter van deze verordening genoemde strategische nettonultechnologieën, of bij opdrachten voor werken die deze technologie bevatten, passen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties verplichte minimumeisen inzake milieuduurzaamheid toe, zoals omschreven in de in lid 4 bedoelde uitvoeringshandelingen.
Dit belet aanbestedende diensten en aanbestedende instanties niet andere minimumeisen of gunningscriteria met betrekking tot milieuduurzaamheid te hanteren.
3. De in lid 1 bedoelde verplichte minimumeisen nemen in voorkomend geval de vorm aan van:
 - a) technische specificaties of eisen in de zin van artikel 36 van Richtlijn 2014/23/EU, bijlage VII, punt 1, van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 60 van Richtlijn 2014/25/EU, of
 - b) voorwaarden waaronder de opdracht wordt uitgevoerd in de zin van artikel 70 van Richtlijn 2014/24/EU, artikel 87 van Richtlijn 2014/25/EU en de algemene beginselen van Richtlijn 2014/23/EU.
4. De Commissie stelt een uitvoeringshandeling vast waarin de minimumeisen inzake milieuduurzaamheid worden gespecificeerd. Bij de vaststelling van die uitvoeringshandeling worden ten minste de volgende elementen in aanmerking genomen:

- a) de marktsituatie op het niveau van de Unie van de betrokken technologieën;
- b) bepalingen inzake milieuduurzaamheid in andere wetgevings- en niet-wetgevings-handelingen van de Unie die van toepassing zijn op aanbestedingen die onder de verplichting van lid 1 vallen;
- c) de internationale verbintenissen van de Unie, met inbegrip van de GPA-overeenkomst en andere internationale overeenkomsten waardoor de Unie gebonden is.

Deze uitvoeringshandeling wordt binnen 9 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening overeenkomstig de in artikel 34, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

5. De bijdrage van de aanbesteding aan de veerkracht wordt in aanmerking genomen bij openbare aanbestedingsprocedures waarbij de opdrachten deels betrekking hebben op in artikel 3 ter van deze verordening genoemde strategische nettonultechnologieën, of bij opdrachten voor werken die deze technologie bevatten, alsmede bij de gunning van opdrachten op basis van een raamovereenkomst waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de in artikel 8 van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 4 van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 15 van Richtlijn 2014/25/EU vastgestelde waarden.

Op het moment van de uitnodiging tot inschrijving of bij de aanvang van een dergelijke procedure, indien de Commissie overeenkomstig artikel 22, lid 2, heeft vastgesteld dat het aandeel van een specifieke strategische nettonultechnologie of de specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten, van oorsprong uit een derde land, goed is voor meer dan 50 % van de levering van die specifieke strategische nettonultechnologie of van die specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten binnen de Unie, nemen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de volgende voorwaarden op voor de in lid 1 bedoelde aanbestedingsprocedures:

- a) een verplichting om ervoor te zorgen dat niet meer dan 50 % van de waarde van de in dit lid bedoelde specifieke strategische nettonultechnologie afkomstig is uit het derde land, zoals bepaald door de Commissie;

- b) een verplichting om er voor de duur van de opdracht voor te zorgen dat belangrijke componenten van de in dit lid bedoelde strategische nettonultechnologie die bij de uitvoering van de opdracht worden geleverd, niet meer dan 50 % van de waarde van de belangrijke componenten van de in dit lid bedoelde specifieke strategische nettonultechnologie uitmaken, ongeacht of die componenten rechtstreeks worden geleverd door de geselecteerde inschrijver of door een onderaannemer uit het derde land, zoals bepaald door de Commissie;
- c) uiterlijk bij de voltooiing van de uitvoering van de opdracht aan de aanbestedende dienst of de aanbestedende instantie op hun verzoek afdoende bewijs met betrekking tot punt a) of punt b) verstrekken;
- d) in geval van niet-naleving van de onder a) of b) bedoelde voorwaarden, de verplichting een evenredige vergoeding te betalen van ten minste 5 % van de waarde van de specifieke strategische nettonultechnologieën van de in dit lid bedoelde opdracht.

Voor opdrachten die onder EU-bijlage I bij de GPA-overeenkomst vallen, alsmede onder andere relevante internationale overeenkomsten waardoor de Unie gebonden is, mogen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de eisen van de punten a) tot en met d) niet toepassen op de bij toeleveringsbronnen behorende ondernemers die de betrokken overeenkomsten hebben ondertekend.

Dit belet aanbestedende diensten en aanbestedende instanties niet gebruik te maken van aanvullende niet-prijsgerelateerde criteria.

6. Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kunnen bij wijze van uitzondering besluiten de leden 1, 3, 2 en 5 niet toe te passen indien:
- a) de vereiste nettonultechnologie alleen door een specifieke ondernemer kan worden geleverd en er geen redelijk alternatief of vervangende oplossing is en het ontbreken van mededinging niet het gevolg is van een kunstmatige beperking van de parameters van de aanbesteding;

- b) er geen geschikte inschrijvingen of geen geschikte verzoeken tot deelname zijn ingediend in antwoord op een eerdere openbare aanbestedingsprocedure;
- c) de toepassing ervan die aanbestedende dienst of aanbestedende instantie ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen tegen onevenredige kosten of waarvan de technische kenmerken afwijken van die van bestaande apparatuur, of incompatibiliteit of technische problemen bij het gebruik en het onderhoud zou veroorzaken.

Op basis van objectieve en transparante gegevens geraamde kostenverschillen van meer dan 20 % mogen door aanbestedende diensten en aanbestedende instanties als onevenredig worden beschouwd.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om abnormaal lage inschrijvingen uit te sluiten op grond van artikel 69 van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 84 van Richtlijn 2014/25/EU.

Artikel 20

Veilingen voor de uitrol van hernieuwbare energiebronnen

1. Bij het ontwerpen van veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen, en indien in het kader van deze verordening als strategische nettonultechnologieën vermelde technologieën mogen deelnemen, nemen de lidstaten het volgende op:
 - a) voorselectiecriteria in verband met verantwoord ondernemerschap, cyberbeveiliging en gegevensbeveiliging en de capaciteit om het project volledig en tijdig uit te voeren;
 - b) andere voorselectiecriteria dan die bedoeld in punt a) of gunningscriteria ter beoordeling van de bijdrage van de veiling aan de duurzaamheid en veerkracht als bedoeld in lid 1 bis.

Dit doet geen afbreuk aan artikel 4 van Richtlijn (EU) 2018/2001 en de artikelen 107 en 108 van het Verdrag, noch aan de internationale verplichtingen van de Unie.

1 bis. De bijdrage van de veilingen wat betreft duurzaamheid en veerkracht is gebaseerd op het in punt a) vastgestelde criterium en op ten minste één van de in de punten b), c) en d) vastgelegde criteria, die objectief, transparant en niet-discriminerend moeten zijn:

- a) de bijdrage aan de veerkracht, rekening houdend met het aandeel van de strategische nettonultechnologieën of de specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten die afkomstig zijn uit een derde land dat goed is voor meer dan 50 % van de levering van die specifieke strategische nettonultechnologie binnen de Unie.

Voor de toepassing van punt a) wordt het land van oorsprong bepaald overeenkomstig Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad;

- b) milieuduurzaamheid, waarbij verder wordt gegaan dan de in de toepasselijke wetgeving vastgelegde minimumvereisten;
- c) bijdrage aan innovatie door volledig nieuwe oplossingen aan te reiken of vergelijkbare geavanceerde oplossingen te verbeteren;
- d) bijdrage aan de integratie van het energiesysteem.

Dit mag de lidstaten niet beletten om naast de in dit lid 1a genoemde criteria aanvullende niet-prijsgerelateerde criteria toe te passen.

De Commissie stelt een uitvoeringshandeling vast waarin de voorselectie- en gunningscriteria nader worden gespecificeerd.

Deze uitvoeringshandeling wordt binnen 9 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening overeenkomstig de in artikel 34, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

2. Wanneer criteria ter beoordeling van de bijdrage van de veiling wat betreft duurzaamheid en veerkracht als gunningscriteria worden toegepast, kennen de lidstaten aan elk van die criteria een minimumgewicht toe van 5 % en een gecombineerd gewicht tussen 15 % en 30 % van de gunningscriteria. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om een hoger gewicht toe te kennen aan de in lid 1 bis, punten b), c) en d), bedoelde criteria, overeenkomstig eventuele beperkingen voor niet-prijzgerelateerde criteria op grond van de staatssteunregels.
3. De lidstaten zijn niet verplicht de overwegingen in verband met de in lid 1 bepaalde voorselectie- en gunningscriteria toe te passen indien de toepassing ervan tot onevenredige kosten zou leiden. Op basis van objectieve en verifieerbare gegevens geraamde kostenverschillen van meer dan 15 % mogen door de lidstaten als onevenredig worden beschouwd.
4. De leden 1, 2, en 3 zijn van toepassing op ten minste 20 % van de jaarlijks geveilde hoeveelheid per lidstaat. Na de inwerkingtreding van de in lid 5 bedoelde uitvoeringshandeling zijn de leden 1, 2, en 3 van toepassing op de jaarlijks geveilde hoeveelheid per lidstaat als omschreven in de in lid 5 bedoelde uitvoeringshandeling.
5. Uiterlijk op 31 december 2027 en vervolgens om de twee jaar stelt de Commissie een uitvoeringshandeling vast ter bepaling van de aandelen van de jaarlijks geveilde hoeveelheid per lidstaat waarop de leden 1, 2, en 3 van toepassing zijn, en om de drempel van de in lid 3 bedoelde geraamde kostenverschillen te verlagen. Bij het bepalen van het aandeel van de geveilde hoeveelheid wordt uitgegaan van een omvattende beoordeling van de toepassing van de criteria inzake veerkracht en duurzaamheid voor veilingen van hernieuwbare energie en het effect daarvan op de versnelde uitrol van hernieuwbare-energie technologieën.

De in lid 1 bedoelde uitvoeringshandeling biedt voldoende tijd voor de uitvoering, waarbij ten minste 12 maanden na de inwerkingtreding van de uitvoeringshandeling de tijd wordt gegeven voor het aanpassen van de nationale wetgeving en het ontwerp van de veilingen.

6. Voor de berekening van de jaarlijks geveilde hoeveelheden per lidstaat kunnen de volgende veilingen worden uitgesloten:
- a) veilingen voor een specifieke technologie waarbij er voor alle veilingen van de afgelopen 2 jaar te weinig inschrijvers waren;
 - b) veilingen voor installaties met een maximale projectomvang van 10 MW.
7. Om de uitvoering voor alle lidstaten te vergemakkelijken, met name voor de lidstaten met een klein veilingvolume, kunnen de lidstaten die de afgelopen 2 jaar niet meer dan 2 veilingen per jaar hebben gehouden, bepalen op welk aandeel van de veilingen de niet-prijsgerelateerde criteria van toepassing zijn gedurende de periode van 2 jaar.

Artikel 21

Andere vormen van overheidsinterventie

1. Onverminderd de artikelen 107 en 108 van het Verdrag en artikel 4 van Richtlijn 2018/2001⁴⁵ en in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie, zorgen lidstaten, regionale of lokale autoriteiten, publiekrechtelijke instellingen of samenwerkingsverbanden bestaande uit een of meer van deze autoriteiten of een of meer van deze instellingen er bij de invoering van nieuwe regelingen of de herziening van bestaande regelingen die huishoudens, bedrijven of consumenten ten goede komen en die de aankoop van eindproducten met strategische nettonultechnologie stimuleren, voor dat die regelingen dusdanig worden vormgegeven dat de aankoop door de begunstigde van eindproducten met strategische nettonultechnologie die een grote bijdrage leveren wat betreft duurzaamheid en veerkracht als bedoeld in artikel 21, lid 3 bis, wordt gestimuleerd door middel van evenredige aanvullende financiële compensatie.

⁴⁵ Richtlijn 2018/2001/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).

2. De aanvullende financiële compensatie die door de instanties overeenkomstig lid 1 wordt toegekend door toepassing van de in artikel 21, lid 3 bis, punten a), c), en d), bedoelde criteria, mag niet meer bedragen dan 5 % van de kosten van het eindproduct met nettonultechnologie voor de consument.
 3. Bij het ontwerpen en toepassen van een regeling onder lid 1, baseert de instantie zich op een open, niet-discriminerend en transparant proces om de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht van de op de markt beschikbare strategische eindproducten met strategische nettonultechnologie te beoordelen. Voor elk eindproduct met strategische nettonultechnologie kan te allen tijde een aanvraag voor toegang tot die regeling worden ingediend. De instantie specificeert een minimumscore voor eindproducten met strategische nettonultechnologie die voor de aanvullende financiële compensatie in het kader van de steunregeling in aanmerking komen.
- 3 bis. De bijdrage van andere vormen van overheidsinterventie wat betreft duurzaamheid en veerkracht wordt bepaald op basis van de volgende criteria, die objectief, transparant en niet-discriminerend zijn:
- a) de bijdrage aan de veerkracht, rekening houdend met het aandeel van de strategische nettonultechnologieën of de specifieke componenten die in de eerste plaats worden gebruikt voor de productie van die producten, dat afkomstig is uit een derde land dat goed is voor meer dan 50 % van de levering van die specifieke strategische nettonultechnologie binnen de Unie;
- en ten minste een van de volgende:
- b) milieuduurzaamheid, waarbij verder wordt gegaan dan de in de toepasselijke wetgeving vastgelegde minimumvereisten;
 - c) bijdrage aan innovatie door volledig nieuwe oplossingen aan te reiken of vergelijkbare geavanceerde oplossingen te verbeteren;
 - d) bijdrage aan de integratie van het energiesysteem.

Dit mag de lidstaten niet beletten om naast de in dit lid 3 bis genoemde criteria aanvullende niet-prijsgereleerde criteria toe te passen.

Voor de toepassing van punt a) wordt het land van oorsprong bepaald overeenkomstig Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

4. De lidstaten maken voor elk relevant eindproduct met strategische nettonultechnologie alle informatie met betrekking tot regelingen overeenkomstig artikel 21, lid 1, openbaar op één gratis toegankelijke website.

Artikel 22

Coördinatie van initiatieven inzake markttoegang

1. De Commissie verstrekt richtsnoeren over de toepassing van de criteria voor de beoordeling van de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht van beschikbare producten die in aanmerking komen voor de vormen van overheidsinterventie van de artikelen 19, 20 en 21.
2. Voor de beoordeling van de bijdrage aan de veerkracht stelt de Commissie een uitvoeringshandeling vast met een lijst met elk van de eindproducten met strategische nettonultechnologie en de voornaamste componenten daarvan. De uitvoeringshandeling wordt volgens de in artikel 34, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

Op grond van de in de eerste alinea bedoelde uitvoeringshandeling verstrekt de Commissie geactualiseerde informatie over de aandelen van het aanbod in de Unie dat afkomstig is uit verschillende derde landen in het laatste jaar waarvoor er gegevens beschikbaar zijn voor elk van de strategische nettonultechnologieën en de voornaamste componenten daarvan.

[...] **Het land van oorsprong wordt** bepaald overeenkomstig Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

3. Binnen het platform voor nettonultechnologie in Europa worden de door de lidstaten ter uitvoering van de artikelen 19, 20 en 21 getroffen maatregelen besproken en worden beste praktijken uitgewisseld, onder meer ervaringen met het gebruik van criteria om bij openbare aanbestedingen de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht te beoordelen, of ervaring met regelingen om de aankoop van eindproducten met nettonultechnologie te stimuleren.

Hoofdstuk V

Verbetering van vaardigheden voor hoogwaardige werkgelegenheid

Artikel 23

Europese academies voor nettonultechnologie

1. Met volledige inachtneming van de bevoegdheid van de lidstaten op het gebied van onderwijs en opleiding kan de Commissie, onder meer door het verstrekken van startfinanciering, steun verlenen voor de oprichting van Europese academies voor nettonulindustrie, die tot doel hebben:
 - a) voor vrijwillig gebruik door de lidstaten en aanbieders van onderwijs en opleidingen op hun grondgebied, leerprogramma's, leerinhoud en leer- en opleidingsmateriaal te ontwikkelen en voor opleidingen en onderwijs betreffende het ontwikkelen, produceren, installeren, in bedrijf stellen, gebruiken, onderhouden, repareren, ecologisch ontwerpen, hergebruiken en recyclen van nettonultechnologieën, ook wat grondstoffen betreft, en ter ondersteuning van de capaciteiten van overheidsinstanties, met name dewelke verantwoordelijk zijn voor de afgifte van de in hoofdstuk II bedoelde vergunningen en de in hoofdstuk IV van deze verordening bedoelde aanbestedende diensten;
 - b) het vrijwillige gebruik van de leerprogramma's, -inhoud en -materiaal door aanbieders van onderwijs en opleiding in de lidstaten te bevorderen;
 - b1) ondersteuning te bieden aan aanbieders van onderwijs en opleiding die de door de academies geproduceerde leerprogramma's, inhoud en materialen gebruiken om de kwaliteit van de aangeboden opleiding te verbeteren;

- c) credentials te ontwikkelen, met inbegrip van, in voorkomend geval, microcredentials, voor vrijwillig gebruik door de lidstaten en aanbieders van onderwijs en opleiding op hun grondgebied, om de transparantie over verworven vaardigheden te bevorderen en de overdraagbaarheid tussen banen en de grensoverschrijdende mobiliteit van werknemers te verbeteren, om de afstemming op relevante banen te bevorderen door middel van instrumenten zoals het Europees netwerk van diensten voor arbeidsvoorziening (Eures) en Euraxess, en om aan te geven dat een Europese academie voor nettonulindustrie een leerprogramma of leerinhoud heeft ontwikkeld.
2. De Europese academies voor nettonultechnologie produceren genderevenwichtige inhoud, helpen genderstereotypen en besteden bijzondere aandacht aan de noodzaak om meer vrouwen en jongeren die geen onderwijs of opleiding volgen en geen baan hebben, alsmede oudere personen en personen met een handicap, in staat te stellen deel te nemen aan de arbeidsmarkt.

Artikel 24

Gereguleerde beroepen in nettonulindustrieën en erkenning van beroepskwalificaties

1. Uiterlijk op 31 december 2025 en vervolgens om de twee jaar trachten de lidstaten te bepalen of de door de Europese academies voor nettonultechnologie ontwikkelde leerprogramma's gelijkwaardig zijn aan de specifieke kwalificaties die de ontvangende lidstaat vereist om toegang te krijgen tot gereguleerde activiteiten in het kader van een beroep dat van bijzonder belang is voor de nettonulindustrie in die lidstaat.

2. Als een lidstaat besluit dat de door de Europese academies voor nettonultechnologie ontwikkelde leerprogramma's gelijkwaardig zijn aan de specifieke kwalificaties die de ontvangende lidstaat vereist om toegang te krijgen tot gereguleerde activiteiten in het kader van een beroep dat van bijzonder belang is voor de nettonulindustrie, zorgt hij ervoor dat die openbaar en gemakkelijk toegankelijk worden. Bovendien zetten de lidstaten zich in voor de erkenning van credentials die door aanbieders van onderwijs en opleidingen worden afgegeven op basis van de door de academies ontwikkelde leerprogramma's, in het kader van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴⁶, door de credential overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 2005/36/EG als opleidingstitel te aanvaarden wanneer een houder van een dergelijke credential toegang vraagt tot een gereguleerd beroep in de zin van artikel 3, lid 1, punt a), van Richtlijn 2005/36/EG, dat van bijzonder belang is voor de nettonulsector.
3. Wanneer de toegang tot een beroep dat van bijzonder belang is voor de nettonulindustrie gereguleerd is in de zin van artikel 3, lid 1, punt a), van Richtlijn 2005/36/EG, wordt de lidstaten aanbevolen een voor de uitoefening van dit specifieke beroep vereist gemeenschappelijk geheel van minimumkennis, vaardigheden en competenties te ontwikkelen, met het oog op de vaststelling van een gemeenschappelijk opleidingskader als bedoeld in artikel 49 bis, lid 1, van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad, teneinde automatische erkenning van kwalificaties mogelijk te maken. Het platform voor nettonultechnologie in Europa kan ook voorstellen als bedoeld in artikel 49 bis, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG voorleggen.

Artikel 25

Het platform voor nettonultechnologie in Europa en de rol van vaardigheden

Het in artikel 28 bedoelde platform voor nettonultechnologie in Europa ondersteunt het optreden van de lidstaten en vult het waar mogelijk aan, waarbij onevenredige administratieve lasten voor de lidstaten worden vermeden en hun bevoegdheden worden gerespecteerd, door de Commissie en de lidstaten, met inbegrip van de in de hoofdstukken II en IV bedoelde bevoegde instanties en aanbestedende diensten, te adviseren en bij te staan door:

⁴⁶ Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 22).

- 1) de Commissie bij te staan bij het beoordelen, voortdurend monitoren en voorspellen van de vraag naar en het aanbod van arbeidskrachten met de benodigde vaardigheden op het gebied van nettonultechnologieën, en waar passend input te geven voor de activiteiten van de Europese academies voor nettonultechnologie;
- 2) de activiteiten van de Europese academies voor nettonultechnologie te volgen en synergieën te bevorderen met andere initiatieven en projecten op het gebied van vaardigheden op nationaal en Unieniveau, goede praktijken te versterken en op te schalen, en algemeen toezicht uit te oefenen;
- 3) belanghebbenden, waaronder de industrie, de sociale partners en aanbieders van onderwijs en opleidingen, te helpen mobiliseren voor de bevordering van leerprogramma's die door de Europese academies voor nettonultechnologie worden ontwikkeld;
- 4) bij te dragen tot de acceptatie van credentials die zijn ontwikkeld door de Europese academies voor nettonultechnologie in de lidstaten om de identificatie van vaardigheden en de afstemming van vaardigheden op banen te bevorderen, onder meer door de geldigheid en aanvaarding van de credentials overal op de arbeidsmarkt van de Europese Unie te stimuleren;
- 5) in voorkomend geval, de ontwikkeling te ondersteunen van beroepsprofielen voor vrijwillig gebruik door de lidstaten, bestaande uit een gemeenschappelijk geheel van kennis, vaardigheden en competenties voor belangrijke beroepen op het gebied van nettonultechnologieën, waarbij onder meer wordt voortgebouwd op de leerprogramma's die door de Europese academies voor nettonultechnologie zijn ontwikkeld, en, waar zinvol, gebruik wordt gemaakt van de terminologie van de Europese classificatie van vaardigheden, competenties, kwalificaties en beroepen (ESCO) om de transparantie en mobiliteit tussen banen en over de grenzen van de interne markt heen te bevorderen;
- 6) adequate arbeidsomstandigheden in banen in de nettonultechnologiesector te bevorderen, de aantallen jongeren, vrouwen en senioren op de arbeidsmarkt voor nettonultechnologie te vergroten en gekwalificeerde werknemers uit derde landen aan te trekken in overeenstemming met de nationale bevoegdheden, wetten en praktijken, en op die manier een diversere beroepsbevolking tot stand te brengen;

- 7) nauwere coördinatie en uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten te bevorderen om de beschikbaarheid van vaardigheden op het gebied van nettonultechnologieën te verbeteren, onder meer door bij te dragen aan beleid van de Unie en de lidstaten op het gebied van het aantrekken van nieuw talent uit derde landen in overeenstemming met de nationale bevoegdheden, wetten en praktijken. Dit gebeurt in coördinatie met de reeds bestaande structuren voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding;
- 8) te zoeken naar synergieën met bestaande opleidings- of onderwijsprogramma's, onder meer om programma's af te stemmen op de behoeften van de Europese industrie.

Hoofdstuk VI

Innovatie

Artikel 26

Testomgevingen voor nettonultechnologie

1. De lidstaten kunnen op eigen initiatief testomgevingen voor nettonultechnologie opzetten, die het mogelijk maken innovatieve nettonultechnologieën of andere innovatieve technologieën te ontwikkelen, te testen en te valideren in een gecontroleerde omgeving onder reële omstandigheden en gedurende een beperkte periode, alvorens zij in de handel worden gebracht of in gebruik worden genomen.

De lidstaten richten testomgevingen voor nettonultechnologie op, overeenkomstig lid 1, op verzoek van bedrijven, organisaties of consortia die innovatieve nettonultechnologieën ontwikkelen en voldoen aan de in lid 2, punt a), bedoelde toelatings- en selectiecriteria en die door de bevoegde instanties zijn geselecteerd na de in lid 2, punt b), bedoelde selectieprocedure.

2. De modaliteiten en de voorwaarden voor de inrichting en werking van de testomgevingen voor nettonultechnologie in het kader van deze verordening worden vastgesteld door middel van uitvoeringshandelingen overeenkomstig de in artikel 34 bedoelde onderzoeksprocedure. De modaliteiten en voorwaarden zijn gericht op flexibiliteit voor de nationale bevoegde instanties om prioriteiten te stellen tussen en te beslissen over de goedkeuring van aanvragen voor testomgevingen voor nettonultechnologie. De modaliteiten en voorwaarden bevorderen innovatie en leren op regelgevingsgebied en houden met name rekening met de bijzondere omstandigheden en capaciteiten van deelnemende kmo's, met inbegrip van start-ups. De uitvoeringshandelingen bevatten gemeenschappelijke kernbeginselen met betrekking tot de volgende punten:
- a) geschiktheid en selectie voor deelname aan de testomgevingen voor nettonultechnologie;
 - b) procedures voor het aanvragen van toelating tot, de deelname aan, de monitoring van, het verlaten van en de beëindiging van de testomgevingen voor nettonultechnologie;
 - c) de voorwaarden die van toepassing zijn op de deelnemers.
3. Deelname aan de testomgevingen voor nettonultechnologie doet geen afbreuk aan de toezichts- en corrigerende bevoegdheden van de autoriteiten die toezicht houden op de testomgeving. Het testen, ontwikkelen en valideren van innovatieve nettonultechnologieën of andere innovatieve technologieën vindt plaats onder toezicht en met ondersteuning van de bevoegde instanties. De bevoegde instanties oefenen hun toezichtbevoegdheden op flexibele wijze uit binnen de grenzen van de desbetreffende wetgeving, door bestaande regelgevingspraktijken aan te passen en gebruik te maken van hun discretionaire bevoegdheden bij de uitvoering en handhaving van wettelijke bepalingen voor een specifieke testomgeving voor nettonultechnologie, met als doel belemmeringen weg te nemen, de regeldruk te verlichten, onzekerheid over de regelgeving te verminderen en innovatie op het gebied van nettonultechnologieën of andere innovatieve technologieën te ondersteunen.

4. Indien dit relevant is voor de verwezenlijking van de doelstelling van dit artikel, overwegen de bevoegde instanties afwijkingen of vrijstellingen in het nationaal recht toe te staan voor zover dit op grond van het toepasselijke Unierecht mogelijk is. De bevoegde instanties zorgen ervoor dat het plan voor de testomgeving waarborgt dat de eisen van het Unierecht en de belangrijkste doelstellingen en essentiële eisen van de nationale wetgeving worden nageleefd. De bevoegde instanties zorgen ervoor dat alle significante risico's voor de gezondheid, de veiligheid of het milieu die bij de ontwikkeling en het testen van innovatieve nettonultechnologieën of andere innovatieve technologieën aan het licht zijn gekomen, openbaar worden gemaakt en dat de ontwikkelings- en testprocedure onmiddellijk wordt opgeschort totdat dat risico is beperkt. Wanneer de bevoegde instanties van oordeel zijn dat het voorgestelde project uitzonderlijke risico's voor de gezondheid en veiligheid van werknemers, de bevolking in het algemeen of het milieu met zich meebrengt, met name omdat het gaat om tests, ontwikkeling of validering waarbij bijzonder giftige stoffen betrokken zijn, keuren zij het plan voor de testomgeving pas goed wanneer zij ervan overtuigd zijn dat passende waarborgen zijn ingesteld die in verhouding staan tot het vastgestelde uitzonderlijke risico.
6. Deelnemers aan de testomgeving voor nettonultechnologie blijven aansprakelijk overeenkomstig toepasselijke aansprakelijkheidswetgeving van de Unie en de lidstaten voor aan derden toegebrachte materiële schade als gevolg van tests die in de testomgeving plaatsvinden.
7. De duur van de testomgeving voor nettonultechnologie kan met instemming van de nationale bevoegde instantie volgens dezelfde procedure worden verlengd.

8. De testomgevingen voor nettonultechnologie worden zo vormgegeven en uitgevoerd dat zij, waar relevant, de grensoverschrijdende samenwerking tussen de nationale bevoegde instanties vergemakkelijken. De lidstaten die testomgevingen voor nettonultechnologie hebben opgezet, gebruiken het platform voor nettonultechnologie in Europa om de activiteiten daarvan te coördineren en samen te werken met het oog op het delen van relevante informatie met andere lidstaten binnen het platform. Het platform kan bedrijven die hebben deelgenomen aan een testomgeving voor nettonultechnologie uitnodigen om hun ervaringen met het proces te delen. De Commissie brengt op basis van de door het platform verstrekte informatie jaarlijks verslag uit over de resultaten van de tests in testomgevingen, met inbegrip van goede praktijken, geleerde lessen en aanbevelingen over het opzetten van die testomgevingen, en voor zover relevant, over de toepassing van deze verordening en andere Uniewetgeving binnen de testomgeving op een op die testomgeving afgestemde wijze.

Artikel 27

Maatregelen voor kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups

1. De lidstaten:
- a) bieden kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups, prioritaire toegang tot de testomgevingen voor nettonultechnologieën, voor zover die aan de in artikel 26 vastgestelde voorwaarden voor toelating voldoen;
 - b) organiseren bewustmakingsactiviteiten over de deelname aan testomgevingen door kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups;
 - c) zetten indien passend een speciaal communicatiekanaal op om contact te onderhouden met kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups, om richtsnoeren te verstrekken en vragen over de uitvoering van artikel 26 te beantwoorden.

2. De lidstaten houden rekening met de specifieke belangen en behoeften van kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups, en verlenen passende administratieve ondersteuning om ze in staat te stellen deel te nemen aan testomgevingen. Onverminderd de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag moeten de lidstaten kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder start-ups, informeren over de voor hun activiteiten in de testomgevingen beschikbare financiële steun.

Hoofdstuk VII

Governance

Artikel 28

Oprichting en taken van het platform voor nettonultechnologie in Europa

1. Het platform voor nettonultechnologie in Europa (“het platform”) wordt opgericht.
2. Het platform voert de in deze verordening vastgestelde taken uit.
3. Het platform kan de Commissie en de lidstaten adviseren en bijstaan met betrekking tot hun acties om de in hoofdstuk I van deze verordening uiteengezette doelstellingen te verwezenlijken, waarbij rekening wordt gehouden met de uit hoofde van Verordening (EU) 2018/1999⁴⁷ ingediende nationale energie- en klimaatplannen van de lidstaten.

⁴⁷ Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1).

4. De leden van het platform voor nettonultechnologie kunnen het platform gebruiken voor het coördineren van industriële partnerschappen op het gebied van nettonultechnologieën teneinde de wereldwijde toepassing van deze technologieën te helpen bevorderen en de rol van de industriële capaciteit van de Unie bij het faciliteren van de wereldwijde transitie naar schone energie te ondersteunen, in overeenstemming met de algemene doelstellingen van deze verordening die voortvloeien uit artikel 1 van deze verordening. Het platform kan op gezette tijden onder meer de volgende onderwerpen op de agenda zetten:
- a) hoe de samenwerking tussen de Unie en derde landen in de nettonulwaardeketen kan worden verbeterd;
 - b) hoe niet-tarifaire handelsbelemmeringen kunnen worden aangepakt, bijvoorbeeld door wederzijdse erkenning van conformiteitsbeoordelingen of door af te spreken om uitvoerbeperkingen te vermijden;
 - c) welke derde landen prioriteit kunnen krijgen bij het sluiten van industriële partnerschappen voor nettonul, waarbij het volgende moet worden meegewogen:
 - i) de potentiële bijdrage aan de voorzieningszekerheid, onder meer met oog op hun productiecapaciteit voor nettonultechnologieën;
 - ii) of er al bestaande samenwerkingsovereenkomsten zijn tussen een derde land en de Unie;
 - iii) de vraag of met het regelgevingskader van een derde land en met de uitvoering ervan de monitoring, preventie en minimalisatie van milieueffecten, het gebruik van maatschappelijk verantwoorde praktijken (waaronder eerbiediging van de mensenrechten en arbeidsrechten en zinvolle en rechtvaardige betrokkenheid van plaatselijke gemeenschappen), een transparante bedrijfsvoering en het voorkomen van negatieve gevolgen voor de goede werking van de overheid en de rechtstaat worden gewaarborgd;
 - d) hoe de productie in Europa kan worden gestimuleerd door financiering, het regelgevingskader, investeringen en vestigingsgaranties aan te pakken.

Dit lid laat de prerogatieven van de Raad overeenkomstig de Verdragen onverlet.

5. De lidstaten ondersteunen de Commissie bij de uitvoering van de in het industriële partnerschap voor nettonul vastgestelde maatregelen betreffende samenwerking.

Artikel 29

Structuur en werking van het platform voor nettonultechnologie in Europa

1. Het platform is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en de Commissie. De voorzitter is een vertegenwoordiger van de Commissie.
2. Elke lidstaat benoemt een vertegenwoordiger op hoog niveau voor het platform. Indien dit relevant is voor de functie en de deskundigheid, kan een lidstaat meer dan één vertegenwoordiger hebben met betrekking tot verschillende taken in verband met de werkzaamheden van het platform. Elk lid van het platform heeft een plaatsvervanger. Enkel de lidstaten zijn stemgerechtigd. Elke lidstaat heeft slechts één stem, ongeacht het aantal vertegenwoordigers.
3. Het platform stelt zijn reglement van orde vast bij gewone meerderheid van zijn leden, op basis van een voorstel van de Commissie.
4. Het platform komt op gezette tijden bijeen om ervoor te zorgen dat het zijn taken, zoals gespecificeerd in deze verordening, doeltreffend uitvoert. Indien nodig komt het platform in een buitengewone zitting bijeen op een met redenen omkleed verzoek van de Commissie of een lidstaat.
5. De Commissie staat het platform bij door middel van een uitvoerend secretariaat, dat technische en logistieke ondersteuning biedt.
6. Het platform kan permanente of tijdelijke subgroepen oprichten die zich bezighouden met specifieke vragen en taken die met deze verordening verband houden.
- 6 bis. Het platform komt ten minste eenmaal per jaar bijeen om de in artikel 31 bedoelde monitoring te bespreken.

7. Het platform nodigt vertegenwoordigers van het Europees Parlement uit om als waarnemer zijn vergaderingen bij te wonen, met inbegrip van die van de in lid 6 bedoelde permanente of tijdelijke subgroepen.
8. In voorkomend geval kan het platform of de Commissie deskundigen en andere derde partijen met specifieke deskundigheid op dit gebied, onder meer uit het bedrijfsleven en organisaties van belanghebbenden, uitnodigen om de vergaderingen van het platform en de subgroepen bij te wonen of om een schriftelijke bijdragen te leveren, maar zonder het recht om aan de besluitvorming deel te nemen.
9. Het platform neemt de nodige maatregelen om de veilige behandeling en verwerking van vertrouwelijke en commercieel gevoelige informatie te waarborgen.
10. Het platform stelt alles in het werk om tot consensus te komen.
11. Het platform coördineert en werkt samen met bestaande relevante industriële allianties.

Artikel 30

Koppeling met de nationale energie- en klimaatplannen

De lidstaten houden rekening met deze verordening bij het opstellen van hun nationale energie- en klimaatplannen en de actualiseringen daarvan, die worden ingediend overeenkomstig de artikelen 3, 9 en 14 van Verordening (EU) 2018/1999, met name wat betreft de dimensie “onderzoek, innovatie en concurrentievermogen” van de energie-unie, en bij de indiening van hun tweejaarlijkse voortgangsverslagen overeenkomstig artikel 17 van die verordening.

Hoofdstuk VIII

Monitoring

Artikel 31

Monitoring

1. De Commissie monitort doorlopend:
 - a) de vooruitgang van de Unie met betrekking tot de in artikel 1 bedoelde doelstellingen van de Unie, met name de leveringsrisico's van nettonultechnologieën die de mededinging zouden verstoren of de interne markt zouden fragmenteren, en het daarmee samenhangende effect van deze verordening;
 - a bis) de vooruitgang van de Unie met betrekking tot de in artikel 9 bis bedoelde benchmark;
 - a ter) het volume van de invoer in haar grondgebied en de uitvoer naar landen buiten het grondgebied van de Unie van nettonultechnologieën;
 - b) de vorderingen bij het bereiken van de in artikel 16 genoemde EU-doelstelling voor CO₂-injectiecapaciteit en de daarmee verband houdende CO₂-transportinfrastructuur.
2. De lidstaten en de nationale instanties die zij daarvoor aanwijzen, verzamelen en verstrekken de krachtens lid 1, punten a), a bis), a ter) en b), vereiste gegevens en andere bewijsstukken. Meer specifiek verzamelen zij en brengen zij om de vier jaar bij de Commissie verslag uit over gegevens met betrekking tot:
 - a) vastgestelde belemmeringen voor de handel in nettonultechnologieën of in goederen die gebruikmaken van nettonultechnologieën binnen de interne markt;
 - a) ontwikkelingen op het gebied van strategische nettonultechnologieën en marktrendensen, alsook marktprijzen voor de respectieve nettonultechnologieën, met inbegrip van informatie over veilingen, en de frequentie, de toekenningsprijzen en omvang daarvan, voor zover relevant voor hoofdstuk IV;

- b) de productiecapaciteit voor nettonultechnologie per strategische technologie en per belangrijke component van de waardeketen, indien die in bijlage X is vermeld, alsook de productiecapaciteit van toekomstige strategische nettonulprojecten waarvoor definitieve investeringsbeslissingen zijn genomen;
- b bis) werkgelegenheid en vaardigheden voor productie in elke strategische nettonultechnologiesector, met inbegrip van het aantal werknemers, tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, indien van toepassing, en cijfers over de behoeften aan arbeidskrachten en vaardigheden om de doelstellingen van deze verordening te verwezenlijken;
- d) de volgende informatie in verband met vergunningverleningsprocessen per strategische nettonultechnologie:
 - i. het aantal ingeleide vergunningverleningsprocessen, het aantal afgewezen aanvragen en het aantal genomen raambesluiten, waarbij wordt vermeld of het project is goedgekeurd dan wel geweigerd;
 - ii. de duur van de vergunningverleningsprocessen waarin een raambesluit is genomen, met inbegrip van de duur van de verlengingen van de termijnen;
 - iii. informatie over de middelen die zijn toegewezen aan de exploitatie van het (de) aangewezen contactpunt(en);
- g) het aantal en de aard van de testomgevingen die in de afgelopen 12 maanden zijn opgezet;
- h) de hoeveelheid CO₂ die permanent ondergronds wordt opgeslagen overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG.

3 bis. De in lid 2 bedoelde gegevens worden gerapporteerd indien zij nog niet zijn opgenomen in, of in overeenstemming zijn met, de elementen van de rapportage waarvan de Commissie overeenkomstig de artikelen 17 en 25 van Verordening (EU) 2018/1999 in kennis is gesteld.

- 3 ter. De in lid 2 bedoelde rapportageverplichtingen zijn niet van toepassing indien de lidstaten van oordeel zijn dat deze in strijd zouden zijn met de wezenlijke belangen van hun veiligheid conform artikel 346 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
4. Het eerste verslag wordt door elke lidstaat uiterlijk eind mei van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding van deze verordening aan de Commissie toegezonden. De volgende verslagen worden uiterlijk eind mei van elk daaropvolgende jaar toegezonden.
- 4 bis. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 34, lid 3, uitvoeringshandelingen vast te stellen met een model voor de in lid 4 bedoelde verslagen.
6. Op basis van de overeenkomstig lid 2 van dit artikel ingediende verslagen monitort de Commissie de vooruitgang van de Unie als bedoeld in lid 1, punt a), en publiceert zij jaarlijks aanbevelingen in dat verband als onderdeel van de jaarverslagen over het concurrentievermogen van schone-energietechnologieën, overeenkomstig artikel 35, lid 2, punt m), van Verordening (EU) 2018/1999. De aanbevelingen bevatten ook overwegingen over de vraag of alle nettonultechnologieën die nodig zijn om de doelstellingen van artikel 1 te verwezenlijken, onder de verordening vallen.
7. Op basis van de overeenkomstig artikel 10 van Richtlijn 2009/31/EG ingediende aanvragen voor ontwerp-vergunning en de overeenkomstig de artikelen 17, lid 2, en artikel 18, leden 4 en 6, van deze verordening ingediende verslagen monitort de Commissie de vooruitgang bij het bereiken van de in lid 1, punt b), van dit artikel bedoelde EU-doelstelling voor CO₂-injectiecapaciteit en brengt zij hierover jaarlijks verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad.
8. De Commissie informeert het platform voor nettonultechnologie in Europa over haar bevindingen.

Hoofdstuk IX

Slotbepalingen

Artikel 32

Bevoegdheidsdelegatie

De Commissie is overeenkomstig artikel 33 bevoegd gedelegeerde handelingen vast te stellen tot wijziging van de mate waarin en wijze waarop entiteiten de in artikel 18, lid 1, bedoelde overeenkomsten met andere entiteiten en investeringen in opslagcapaciteit van derden kunnen gebruiken om aan hun individuele bijdrage te voldoen, als bedoeld in artikel 18, lid 5, en tot wijziging van de inhoud van de in artikel 18, lid 6, bedoelde verslagen.

Artikel 33

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 32 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van [de datum van toepassing]. De Commissie dient uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag in over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 32 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een overeenkomstig artikel 32 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 34

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.

Voor aangelegenheden in verband met artikel 19 wordt de Commissie bijgestaan door het bij Besluit 71/306/EEG van de Raad ingestelde Raadgevend Comité inzake overheidsopdrachten.

Voor aangelegenheden in verband met artikel 20 wordt de Commissie bijgestaan door het bij artikel 44 van Verordening (EU) 2018/1999 ingestelde Comité voor de energie-unie.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
4. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 8 van Verordening (EU) nr. 182/2011, in samenhang met artikel 4 daarvan, van toepassing.

Artikel 35

Evaluatie

1. Uiterlijk op ... [vijf jaar na de datum van toepassing van deze verordening] en vervolgens om de vijf jaar stelt de Commissie een evaluatie van deze verordening op en brengt zij over de belangrijkste bevindingen verslag uit aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité.
2. De evaluatie beoordeelt:
 - a) of de doelstellingen van deze verordening, zoals vastgelegd in artikel 1, met name de bijdrage ervan aan de werking van de eengemaakte markt, zijn verwezenlijkt en wat het effect ervan is op zakelijke gebruikers, met name kmo's, en eindgebruikers, en op de doelstellingen van de Europese Green Deal;
 - b) of de bepalingen in de verordening voor een nettonulindustrie ook na 2030 resultaten kunnen opleveren en aldus kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van de in artikel 1 bedoelde langeretermijndoelstelling om voor 2050 klimaatneutraliteit te bereiken, rekening houdend met onder meer de mogelijkheid om in de verordening voor een nettonulindustrie andere technologieën op te nemen die een belangrijke rol kunnen spelen bij het bereiken van klimaatneutraliteit voor 2050, alsook met de mogelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van deze verordening tot de bouw of omzetting van installaties en faciliteiten naar klimaatneutrale processen in moeilijk koolstofvrij te maken sectoren, waarbij de bouw of omzetting van de respectieve installaties en faciliteiten de CO₂-eq van industriële processen aanzienlijk en permanent vermindert in een mate die technisch haalbaar is.

3. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met de resultaten van het in artikel 31 omschreven monitoringproces en met de technologische behoeften die voortvloeien uit de actualisering van de nationale energie- en klimaatplannen die door de lidstaten overeenkomstig de [verordening inzake de governance van de energie-unie] zijn ingediend en die zijn gebaseerd op het verslag over de stand van de energie-unie.
- 3 bis. Uiterlijk binnen dezelfde in lid 1 bedoelde periode en na raadpleging van het platform voor nettonultechnologie in Europa beoordeelt de Commissie de in artikel 3 bis vastgestelde lijst van nettonultechnologieën en de in artikel 3 ter vastgestelde lijst van strategische nettonultechnologieën en dient zij zo nodig een voorstel in om deze uit te breiden.
4. De bevoegde instanties van de lidstaten verstrekken de Commissie alle hun ter beschikking staande informatie die de Commissie nodig kan hebben voor het opstellen van het in lid 1 bedoelde verslag.
5. Indien de Commissie op basis van het in lid 1 bedoelde verslag concludeert dat de Unie de in artikel 1, lid 1, opgenomen doelstellingen waarschijnlijk niet zal verwezenlijken, beoordeelt zij, in overleg met het platform voor nettonultechnologie in Europa, de haalbaarheid en evenredigheid van het voorstellen van maatregelen om de verwezenlijking van die doelstellingen te waarborgen.
6. Uiterlijk op 31 december 2026 kan de Commissie een wijziging van deze verordening voorstellen om uiterlijk in 2040 een nieuwe EU-doelstelling voor CO₂-injectiecapaciteit op te nemen. De Commissie motiveert haar keuze aan het Europees Parlement en de Raad indien zij besluit geen voorstel in te dienen om een doelstelling voor 2040 op te nemen.

Artikel 36

Behandeling van vertrouwelijke informatie

1. Informatie die bij de uitvoering van deze verordening wordt verkregen, wordt alleen gebruikt voor de toepassing van deze verordening en is beschermd door de toepasselijke Unie- en nationale wetgeving.

2. De lidstaten en de Commissie waarborgen de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen en andere gevoelige, vertrouwelijke en gerubriceerde informatie die bij de toepassing van deze verordening is verkregen en opgesteld, met inbegrip van aanbevelingen en te nemen maatregelen, overeenkomstig het Unierecht en het toepasselijke nationale recht.
3. De lidstaten en de Commissie zorgen ervoor dat op grond van deze verordening verstrekte of uitgewisselde gerubriceerde informatie geen lagere rubriceringsgraad krijgt of gederubriceerd wordt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opsteller, **in overeenstemming met het desbetreffende nationale of Unierecht**.
4. Indien een lidstaat van oordeel is dat de openbaarmaking van geaggregeerde informatie in het kader van artikel 18 zijn nationale veiligheidsbelangen echter in gevaar kan brengen, kan hij door middel van een onderbouwde kennisgeving bezwaar maken tegen de openbaarmaking van die informatie door de Commissie.
5. De Commissie en de nationale instanties, hun ambtenaren, werknemers en andere personen die onder hun toezicht werken, waarborgen de vertrouwelijkheid van de informatie die zij bij de uitvoering van hun taken en activiteiten verkrijgen, **in overeenstemming met het desbetreffende nationale of Unierecht**. Deze verplichting geldt ook voor alle vertegenwoordigers van de lidstaten, waarnemers, deskundigen en andere deelnemers die overeenkomstig artikel 29 vergaderingen van het platform bijwonen.

Artikel 37

Wijziging van Verordening (EU) 2018/1724

Verordening (EU) 2018/1724 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) in bijlage I wordt in de eerste kolom een nieuwe rij “R. Projecten voor de productie van nettonultechnologie:” toegevoegd;
- 2) in bijlage I worden in de tweede kolom, in de rij “R. Projecten voor de productie van nettonultechnologie:”, de volgende punten toegevoegd:

“1. informatie over het vergunningverleningsproces”;

“2. financiering en diensten in verband met investeringen”;

“3. financieringsmogelijkheden op het niveau van de Unie of de lidstaten”;

“4. bedrijfsondersteunende diensten, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, de aangifte voor de vennootschapsbelasting, lokale belastingwetgeving en het arbeidsrecht”;

3) in bijlage II wordt in de eerste kolom een nieuwe rij “Projecten voor de productie van nettonultechnologie:” toegevoegd;

4) in bijlage II worden in de tweede kolom, in de rij “Projecten voor de productie van nettonultechnologie”, de volgende punten toegevoegd:

“Procedures voor alle relevante vergunningen voor het opbouwen, uitbreiden en exploiteren van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten die alle aanvragen en procedures omvatten.”;

5) in bijlage II wordt in de derde kolom, in de rij “Projecten voor de productie van nettonultechnologie”, het volgende punt toegevoegd:

“Alle uitkomsten in verband met de procedures, van de bevestiging van de geldigheid en de volledigheid van de aanvraag tot de kennisgeving van het raambesluit betreffende het resultaat van de procedure door het aangewezen verantwoordelijke nationale contactpunt.”;

6) aan bijlage III wordt het volgende punt toegevoegd:

“8) aangewezen contactpunt dat optreedt als enig contactpunt overeenkomstig artikel 4 van de verordening [voor een nettonulindustrie].”.

Artikel 38

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op ... [de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*].

Zij is van toepassing met ingang van [de datum van inwerkingtreding].

Tot [2 jaar na de datum van toepassing van deze verordening] is artikel 19, lid **1** [...], alleen van toepassing op opdrachten die worden gesloten door aankoopcentrales als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt 16), van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 2, lid 1, punt 12), van Richtlijn 2014/25/EU, en op opdrachten met een waarde gelijk aan of hoger dan 25 miljoen EUR.

De artikelen 20 en 21 zijn van toepassing met ingang van [24 maanden na de datum van toepassing van deze verordening].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter

BIJLAGE X

Niet-uitputtende lijst van eindproducten en specifieke componenten die worden geacht in de eerste plaats te worden gebruikt voor de productie van nettonultechnologieën

	Strategische nettonultechnologieën	Componenten “die in de eerste plaats worden gebruikt” voor deze technologieën
1. Technologieën voor fotovoltaïsche en thermische zonne-energie	Fotovoltaïsche zonne-energie	PV-module PV-cellen Siliciumwafers PV-omvormer PV-glas Componenten die verband houden met de ondersteunende systemen voor de energieproductie (balance-of-plant)
	Thermische zonne-energie	Thermische zonnepanelen Zonthermische krachtcentrale Zonnespiegels Lenzen Zonnetoren (voor gesmolten zout) Warmtewisselaar Warmteoverdrachtsvloeistof Thermische motor (stoomturbine) Stroomgenerator

2. Technologieën voor onshorewindenergie en hernieuwbare offshore-energie	Wind	<p>Rotorbladen</p> <p>Motorgondelstructuur</p> <p>Permanente magneten</p> <p>Tandwielkast</p> <p>Drijfassen</p> <p>Stroomgenerator</p> <p>Regelaar</p> <p>Lagers</p> <p>Toren</p> <p>Componenten die verband houden met de ondersteunende systemen voor de energieproductie (balance-of-plant)</p>
	Golfenergie	<p>Vlotters</p> <p>Verticale kolom</p> <p>Reactieplaten</p> <p>Houder voor energie-aftakkingsmechanismen</p> <p>Verankeringsysteem</p> <p>Generator</p> <p>Hydraulisch systeem</p> <p>Frequentieomvormer</p> <p>Transformator</p>

		<p>Controlesysteem</p>
	<p>Getijdenenergie</p>	<p>Pijler</p> <p>Traverse</p> <p>Motorgondels</p> <p>Onderwatervlieger</p> <p>Houder voor energie-aftakkingsmechanismen</p> <p>Verankeringsysteem</p> <p>Generator</p> <p>Tandwielkast</p> <p>Aandrijfjas</p> <p>Hydraulisch systeem</p> <p>Frequentieomvormer</p> <p>Transformator</p> <p>Controlesysteem</p> <p>Rotoren</p>
<p>3. Batterij-/opslagtechnologieën</p>	<p>Batterij</p>	<p>Anoden</p> <p>Kathoden</p> <p>Elektrolyten</p> <p>Scheidingsrelais</p> <p>Cel</p> <p>Modules</p> <p>Batterijpacks</p> <p>Batterijmanagementsystemen</p>

	Opslagtechnologieën	Warmteopslag Opslag van zwaartekrachtenergie Drukopslag Opslag van kinetische energie Kleppen Elektronische regelapparatuur Pompen Warmtewisselaars Tanks Collectorbuizen Gesmolten zouten

4. Warmtepompen en technologieën voor geothermische energie	Warmtepompen	<p>Warmtepomp</p> <p>Verdamper</p> <p>Condensor</p> <p>Compressor</p> <p>Poedercoating</p> <p>Warmtewisselaar</p> <p>Kleppen</p> <p>Pompen</p> <p>Ventilatoren</p> <p>(Synthetische) koudemiddelen</p>
	Geothermische energie	<p>Circulatiepompen</p> <p>Warmteonttrekkingssysteem</p> <p>Stoomturbines</p> <p>Expansieturbines</p>

5. Elektrolyse-installaties en brandstofcellen	Elektrolyse-installaties	Anoden Elektrolyse-installaties Kathoden Katalysatoren Membranen Elektrolyten Bipolaire platen Compressoren Waterzuiveringssystemen Droogtoestellen GDL (gasdiffusielagen) MEA (membraan-elektrode-assemblage) Componenten die verband houden met de ondersteunende systemen voor de energieproductie (balance-of-plant)
	Brandstofcellen	Membraan-elektrode-assemblage Membraan Gasdiffusie Anoden Kathoden Elektrolyten Katalysatoren

		<p>Bipolaire platen</p> <p>Afdichtingsmiddelen</p>
6. Technologieën voor duurzaam biogas/biomethaan	Technologieën voor duurzaam biogas/biomethaan	<p>Membranen</p> <p>Elektronische componenten</p> <p>Vergisters/fermentatietanks</p> <p>Corrosiebestendige materialen en binnenbekledingen</p>
7. Technologieën voor koolstofafvang en -opslag (CCS)	Technologieën voor koolstofafvang en -opslag (CCS)	<p>Apparatuur voor de afvang vanuit puntbronnen</p> <p>Vaste adsorberende stoffen</p> <p>Basische oplossingen in water</p> <p>Membranen</p> <p>Compressie-uitrusting</p> <p>Pijpleidingen</p> <p>CO₂-transportmiddelen of -voertuigen</p> <p>Injectieapparatuur</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">8. (Elektriciteits)nettechnologieën</p>	<p>(Elektriciteits)nettechnologieën</p>	<p>Geleiders, kabels, torens, masten, isolatoren</p> <p>SCADA/energiebeheersystemen</p> <p>Transformatoren (vermogen en meting)</p> <p>Automatiseringsapparatuur voor onderstations</p> <p>Schakelapparatuur</p> <p>Condensatoren, stroombuizen</p> <p>Batterijmanagementsystemen</p> <p>Printplaten</p> <p>Componenten en apparatuur voor vermogenselektronica, met inbegrip van gelijkstroomtechnologie</p> <p>Besturings- en communicatiecomponenten (GPRS-modules, programmeerbare logische besturingseenheden (PLC's) en andere specifieke besturingssystemen, sensoren)</p>
--	---	---

